БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй ба ВКП(б)-гэй Улан-Удын Горкомой орган.

№ 240 (5162) | Вторник, 1946 оной декабриин 3 | Сэн 20 мүн

Дэлхэй дээрэ эгээн демократическа һунгуулиин хуули

Мүнөөдэр «Правдада» Российска Советскэ Федеративна Социалистическэ Республикын һунгуулиин хуули болохо—«РСФСР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудай тухай Дүрим» тунхаглагдаба.

Российска Федерациин гүрэнэй хуули засагай дээдэ органда һунгаха һунгалтанууд тухай Дүрим болбол агуүехэ Сталинска Конституциин зарлиамуудтай хүсэд таараха ба Советскэ Социалистическэ Республиканудай Союзай һунгуулиин хуулиидал адли, советскэ демократиин үндэһэ һуури дээрэ зохёогдонхой.

РСФСР-эй Конституциин 138-дахи статьятай зохилдуулан Российска Федерациин Верховно Советдэ һунгаха һунгалтанууд бүгэдэнниитын тэгшэ ба сэхэ һунгаха эрхын үндэһэ һуури дээрэ нюусаар голосоваллжа хэгдэхэ болоно. һунгуулиин хуулиин хамаг бүхы статьянууд эдэ гурбан шухала демократическа зарлиамуудые бэелүүлхээр зорюулагданхай.

18 наһа хүрэһэн РСФСР-эй гражданинууд бүгэдөөрөө һунгаха эрхэтэй байна. Тиихэдэ 21 хүрэһэн гражданинууд Верховно Советдэ һунгагдаха эрхэтэй байха юм. һунгаха ба һунгагдаха эрхэ бүгэдэнниитэдэ үгтэнэ—үндэһэ яһанай, эрэ эхэнэрэй, шажан шүтэлгын, социальна үг гарбалай, зөөри шадалай болон үнгэрһэн сагай ябадалай илгаануудые хамаархангүй тэрэ эрхые хуулиин наһанда хүрэһэн гражданинууд барантаа эдлэхэ болоно. Гражданин бүхэн нэгэ голостой байха, бүхы гражданинууд һунгалтануудта эб адлихан үндэһөөр хабаадалсаха юм.

Гражданин бүхэнэй өөрынгөө һунгуулиин эрхые эдлэхэ туйлай шухала найдалгань болбол һунгагшадай списогые зохёохо гурим болоно. Ажалшадай депутадуудай нютагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомууд болбол элэ списогүүдые зохёогоод, һунгалтануудай болохоһоо 30 хоног урид бүхы һунгагшадые тэдэнтэй танилсуулха зэргэтэй. һунгагшадай списогүүдые зохёоходо гараһан элдэбын буруу юумэнүүд тухай гомодолнуудые хаража үзэхэ простой аад, хүсэ ехэтэй гурим тогтоогдонхой. Тиимэ гомодолнууд гурбан үдэрэй турша соо харагдаха ёһотой.

һунгалтануудай болохын урда тээ хоер һараһаа оройтонгүй һунгуулиин округой списогүүд тунхаглагдаха ёһотой. Округ бүхэндэ 150 мянган улад зонтой байха нормотойгоор округууд байгуулагдаха юм. Округ бүхэн һунгуулиин участогууд боложо хубаарилагдаха байна.

Дэлхэй дээрэ эгээн демократическа системэ болохо советскэ һунгуулиин системэдэ тон онсо илгаатай байһан юумэ гэхэдэ: һунгуулиин кампаниин аппаралай состав ба тэрэниие бии болгохо гурим болоно. Ямаршье капиталистическэ орондо, тэдэнэй тоодо өөрынгөө демократизм гэлэгые урдаа бэридаг оронуудташье, энэ аппарат хадаа һунгуулиин урда тээхи шууяа гаргажа байһан «һунгалтануудые хэдэг» бүлэг аргашан-мэхэшэдһээ бүридэдэг байна. Советскэ Союз дотор һунгуулиин кампаниин аппарадта һунгагшад өөһэдөө, улад зоной дунда хүндэтэй ба этигэлтэй хүнүүд оролсоно. һунгалтанууд тухай Дүримэй ёһоор Центральна Окружной ба Участково һунгуулиин комиссинууд хадаа профессиональна, кооперативна, коммунистическэ организацинууд болон залуушуулай организацинуудай, культурна, техническэ, научна ба бусад обществонуудай түлөөлэгшэһөө, мүн тэрэшэлэн предприятинууд ба албангазарнуудта—хүдэлмэришэд болон албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудта—сэрэгэй алба хэгшэдэй, колхозууд ба тосхонуудта—таряашадай, совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэрилэгшэдэй хамтын суглаануудаар дэбжүүлэгдэһэн түлөөлэгшэдһөө байгуулагдаха юм. Ондоогоор хэлэхэдэ, һунгуулиин хуулиие нарииншаар сахихын түлөө ажаглан харалга, дэбжүүлэгдэһэн кандидадуудые регистрацида оруулалга, һунгуулиин бюллетеньнүүдые тушаан абалга, голосуудые бүридхэн тоололго ба һунгалтануудай дүнгүүдые гаргалга хадаа һунгагшадай өөһэдынь гарта байна гээшэ.

Депутат болохо кандидадуудые дэбжүүлэн табилгын гуримынь гүнзэгы демократична байна. Кандидадуудые табиха эрхэ болбол ниитын организацинуудта, мүн тэрэшэлэн предприятинууд, эмхизургаанууд, сэрэгэй частьнууд, колхозууд, совхозууд ба тосхонуудта болоһон ажалшадай хамтын суглаануудта үгтэхэ ушартай. Тиимэ гуримтай байхада һунгагшадай дунда эли мэдэгдэхэ, тэдэндэ этигэлтэй хүндэтэй хүнүүдые кандидадууд болгожо табиха ябадалые хангаха юм. Али нэгэн кандидат регистрацида орожо, һунгуулиин бюллетеньдэ бэшэгдэхын тулада тус кандидадые табиха гэжэ шиидхэбэри гаргаһан суглаанай гү, али заседаниин протокол болон тэрэ һунгуулиин округто баллотироваллха гэһэн кандидадай өөрынь зүбшөөл бэшэгээр үгтэхые эригдэнэ. Тиимэ гуримтай байхада, депутадуудта кандидадууд болгожо арадайнгаа эрхим хүбүүд ба басагадые, социалистическэ Эхэ орондоо, арад зонойнгоо интерестэ, Ленин-Сталинай агуүехэ хэрэгтэ үнэн шүтэнги байһанаа өөһэдынгөө бодото хүдэлмэреэр гэршэлэн харуулһан, дайнай һүүлдэхи Сталинска табанжэлэй түсэбые бэелүүлхын түлөө шэн зоригто тэмсэл хэжэ ажалшан зондо хүндэлэгдэхэ болоһон хүнүүдые дэбжүүлхэ ябадалые хангахань лабтай.

Манай һунгуулиин хуули болбол депутат болохо өөһэдынгөө кандидадые табиһан ажалшадай организацида гү, али коллективтэ энэ кандидадай түлөө агитациие һаадгүйгөөр ба үргэнөөр ябуулха эрхэ олгоно. Манай газетэнүүд ба журналнууд, радио, тэдэндэ туһалха, клубууд ба театрнуудай байшангууд үгтэжэ, тэндэ тэдэнэр һунгуулиин урда тээхи суглаанууд ба митингнүүдые хэжэ шадаха байна.

Голосовани хэхэ ба һунгалтанудай дүнгые гаргаха гурим болбол һунгагша бүхэнэй өөрынгөө эрхые бэелүүлхэ, голосованиин тон нюуса байха, голосованиин результадтай тааруулан депутадуудые һунгаха ябадалые хангаха болоно гэхэ гү, али арад зоной өөһэдынгөө дура хүсэлые сүлөөтэйгөөр ба һаадгүйгөөр элирхэйлэн мэдүүлхэ ябадалые хүсэд найдуулха зэргэтэй.

Манай һунгуулиин системын демократическа удхатай байһаниинь советскэ ниитын ба гүрэн-түрын байгуулалтын үндэһэ һуури дээрэһээ гаража, манай орон дотор социалистическэ ёһо гуримуудай мандаһан хэрэгтэ түшэглэнэ. «Манайда капиталистнууд байхагүй, помещигүүд байхагүй, тиимэ хадаа баяшуулай ангинуудай зүгһөө үгытэй зондо түрилтэ хэхэ ябадалшье байхагүй болоно,—гэжэ нүхэр Сталин хэлэнэ.—Манайда һунгалтанууд болбол хүдэлмэришэд, таряашад, интеллигенциин хали нүхэсэлэй оршон байдалда, тэдэнэй бэе бэедээ этигэлсэхэ оршон байдалда, өөһэд хоорондоо эбтэй байха оршон байдалда үнгэрнэ гэжэ хэлэхэ байнаб, юундэб гэхэдэ, манайда капиталистнууд үгы, помещигүүд үгы, эксплоатаци байхагүй, тиимэ хадаа арад зоной дура хүсэлые хазайлгахын тулада түрилтые хэн хэхэ бэлэй».

Бүхы партиина организацинуудай зорилго хадаа һунгалтанууд тухай дүримые ажалшадта ойлгуулха ябадалые үргэнөөр ябуулха болоно. Списогүүдые зохёохо ба шалгаха, һунгуулиин комиссинуудые бии болгохо, депутат болохо кандидадуудые дэбжүүлхэ ёһо гуримые, голосованиин ёһо гурим гэхэ мэтые гражданин бүхэн мэдэхэ ёһотой. Энэ хадаа Конституци ба дэлхэй дээрэ эгээн демократическа һунгуулиин хуули болохо—манай һунгуулиин хуулиар олгогдоһон өөһэдынгөө эрхые һунгагшадай бэелүүлхэ тон түрүүшын услови мүн.

Украинска, Белорусска ба бусад союзна республиканудай Верховно Соведүүдтэ хэхэ һунгалтануудтал адли, РСФСР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтанууд болбол арад зондо, бүхы ажалшадта зорюулагдаһан дэлхэй дээрэ гансахан демократи болохо—советскэ демократиин шэнэ илалта, социализм ба демократиин илагдашагүй байһанай тут болохо—Сталинска Конституциин агуүехэ заршамуудай илалта болохо юм.

(«Правдын» түрүү бэшэгһээ).

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

„БМАССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые“ баталха тухай

Бурят-Монголой Автономно Советскэ Социалистическэ Республикын Верховно Соведэй Президиумэй тогтоохонь хадаа:

„Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые“ баталха.

БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Г. ЦЫДЕНОВА.
БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь В. МОНКЕТОВ.

Улан-Удэ город, Соведүүдэй Байшан.
1946 оной ноябриин 30.

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТАНУУД ТУХАЙ ДҮРИМ

I БҮЛЭГ.

һунгуулиин системэ

Статья 1. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 101-дэхи статьягай ёһоор, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ депутадуудые һунгалга бүгэдэнниитын, тэгшэ ба сэхэ һунгуулиин эрхые үндэһэ болгон, нюуса ёһоор голосовалагдажа һунгагшадаар хэгдэхэ.

Статья 2. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 102-дохи статьягай ёһоор, депутадуудые һунгалга бүгэдэнниитын байха ёһотой гэбэл: ухаа муутай хүнүүд ба һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүдһээ бусад, Бурят-Монголой АССР-эй 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд болбол расын ба национальна илгаа, эрэгтэй эмэгтэйн илгаа, шажан шүтэлгэ, эрдэм һургуулиин ценз, түбхинэһэн һуудал, социальна үг гарбал, зөөри шадалай зэргэ ба үнгэрһэн сагай ажал-ябуулгые хамаархангүйгөөр Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ депутадуудые һунгаха ябадалда хабаадалсаха эрхэтэй.

Статья 3. Раса ба национальна илгаа, эрэгтэй эмэгтэйн илгаа, шажан шүтэлгэ, эрдэм һургуулиин ценз, түбхинэһэн һуудал, социальна үг гарбал, зөөри шадалай зэргэ ба үнгэрһэн сагай ажал ябуулгые хамаархангүй, 21 наһа гүйсэһэн лэ Бурят-Монголой АССР-эй гражданин бүхэн Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутат болон һунгагдажа шадаха.

Статья 4. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 103-дахи статьягай ёһоор, депутадуудые һунгалга тэгшэ байха гэбэл: гражданин бүхэн нэгэ нэгэ голос үгэхэ эрхэтэй; бүхы гражданинууд тэгшэ эрхые үндэһэ болгожо, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудта хабаадаха.

Статья 5. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 104-дэхи статьягай ёһоор, эхэнэрнүүд болбол эрэшүүлтэй нэгэн адляар Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха ба һунгагдаха эрхэтэй.

Статья 6. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 105-дахи статьягай ёһоор, Советскэ Армида алба хэжэ байһан гражданинууд бүхы гражданинуудтай нэгэн адляар Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха ба һунгагдаха эрхэтэй.

Статья 7. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 106-дахи статьягай ёһоор, депутадуудые һунгаха һунгалтанууд сэхэ хэгдэхэ гэбэл: Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ депутадуудые һунгалга сэхэ һунгаха гуримаар гражданинуудаар шууд хэгдэхэ.

Статья 8. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 107-дохи статьягай ёһоор, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ депутадуудые һунгахадаа голосовалга нюуса байха ёһотой.

Статья 9. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 17-дохи статьягай ёһоор, Бурят-Монголой АССР-эй территори дээрэ байһан РСФСР-эй ба бусад бүхы Союзна Республиканудай гражданинууд Бурят-Монголой АССР-эй гражданинуудта адляар Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха ба һунгагдаха эрхэтэй.

Статья 10. Бурят-Монголой АССР-эй территори дээрэ һуужа байбашье, СССР-эй гражданинууд болоогүй аад, харин гүрэнүүдэй гражданинууд гү, али албатанууд байһан хүнүүд Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудта хабаадаха эрхэгүй ба һунгагдаха эрхэгүй.

Статья 11. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 109-дэхи статьягай ёһоор, кандидадууд болбол Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудай болохоло һунгуулиин округуудаар табигдаха зэргэтэй.

Статья 12. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудтай холбоглоһон гаргашанууд гүрэнэй зөөреэр хэгдэхэ.

II БҮЛЭГ.

һунгагшадай списогууд

Статья 13. Список зохёохо үедэ тус Соведэй территори дээрэ (саг үргэлжэ гү, али саг зуура) һуужа байһан ба һунгалтын эрхэтэй, тиигээд һунгалта болохо үдэр 18 наһа гүйсэһэн бүхы гражданинууд һунгагшадай списогтэ оруулагдаха.

Статья 14. һунгагшадай хэнииньшье хадаа нэгэнһээ үлүү һунгуулиин списогтэ оруулагдажа болохогүй.

Статья 15. һунгуулиингаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүд болбол тэрэ шиидхэбэри дотор һунгуулиин эрхэ хаһахаар тогтоогдоһон болзорой турша соо ба мүн ухаа муутай гэжэ хуулита ёһоор тоологдоһон хүнүүд һунгагшадай списогтэ оруулагдаха ёһогүй.

Статья 16. һунгагшадай списогууд болбол городуудта ажалшадай депутадуудай городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, районууд боложо хубаагдаһан городуудта—районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, поселогуудта—поселково Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, хүдөө нютагуудта—сельскэ ба сомоной (деревнидэ, улуста) ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр зохёогдохо ёһотой.

Статья 17. Сэрэгэй частьнуудта ба сэрэгэй соединенинүүдтэ байһан һунгагшадай списогууд командирай гар табилгатайгаар зохёогдохо. Бэшэ бусад сэрэгэй алба хэгшэд хадаа байдаг байдаг газартаа һунгагшадай списогтэ ажалшадай депутадуудай тус тус Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр оруулагдаха зэргэтэй.

Статья 18. һунгагшадай списогууд болбол тус тус һунгуулиин участок бүридэ, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр баталагдаһан формын ёһоор, алфавидай гуримаар зохёогдожо, тэрээн дээрэнь һунгагшын фамили, нэрэ, обог, наһа ба һуужа байгаа газарынь заагдаһан ба ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшын ба секретариин гар табигдаһан байха.

Статья 19. Ажалшадай депутадуудай соведэй гүйсэдхэхэ комитет болбол һунгалтанууд болохоһоо 30 хоног урид һунгагшадаа списогүүдые бүгэдэнниитын харахын тулада үлгэхэ гү, али һунгагшадай энэ списогүүдтэй танилсуулха аргые Соведэй гү, али һунгуулиин участогай гэр байшан соо хангаха.

Статья 20. һунгагшадай бодото списогууд ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ, сэрэгэй частьда гү, али сэрэгэй соединенидэ тус тустань хадагалагдаха.

Статья 21. һунгагшадай список тунхаглагдаһан ба һунгалтын үдэр хоерой хоорондохи турша соо өөрынгөө байха газарые һэлгэһэн һунгагшадта ажалшадай депутадуудай Соведэй тус тус гүйсэдхэхэ комитет болбол Бурят-Монгол АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй тогтооһон формоор, «Голосовалха эрхыень баталһан үнэмшэлгэ» үгэхэ ба һунгагшадайнгаа список дээрэ—«гараа» гэжэ тэмдэглэхэ; һунгагша болбол шэнэ газарта (саг үргэлжэ гү, али саг зуура) ошоод байхадаа, «Голосовалха эрхыень баталһан үнэмшэлгөө», мүн тэрэшэлэн нюурайнгаа үнэмшэлгые харуулаад, һунгагшадай списогтэ оруулагдаха.

Статья 22. һунгагшадай списогтэ гараһан (списогтэ оруулагдаагүй списогһээ хаһагдаһан, фамили, нэрэ, обогуудые буруу бэшэһэн, һунгуулиингаа эрхые хаһагдаһан хүнүүдые списогтэ буруугаар оруулһан) буруу зүйлнүүд тухай мэдүүлгэнүүд тус список тунхаглаһан ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ үгтэхэ ёһотой. Тэрэнь һунгагшадай список соо гараһан буруу зүйлнүүд тухай мэдүүлгэ бүхэниие гурбан үдэрэй болзорһоо оройтонгүй хаража үзэхэ уялгатай.

Статья 23. Ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитет болбол һунгагшадай списогэй буруу болоһон тухай мэдүүлгые хаража үзөөд, нэгэн гэбэл һунгагшадай списогтэ шухала заһабари оруулха, үгышье һаа тэрэнэй мэдүүлгые хангаагүй орхиһон шалтаганууд тухайгаа бэшэмэл справкые мэдүүлгэ баригшада үгэхэ уялгатай.

Статья 24. Мэдүүлэгшэ болбол ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй гаргаһан шиидхэбэриие зүбтэй гэжэ тоолоогүй һаа, һунгагшадай список соо гараһан буруу зүйл тухай асуудал тушаа арадай сүүдтэ гомодол барижа шадаха, тэрэнь мэдүүлгэ баригшые ба Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түлөөлэгшые дуудажа, списогэй буруу болоһониие зааһан гомодолые гурбан хоногой болзор соо сүүдэй нэмэл заседани дээрэ үзэхэ ба өөрынгөө гаргаһан шиидхэбэриие мэдүүлгэ баригшада ба мүн Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ тэрэ дары мэдээсэхэ уялгатай. Арадай сүүдэй гаргаһан шиидхэбэринь эсэслэн дүүргэгдэдэг байха.

III БҮЛЭГ.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин округууд

Статья 25. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 22-дохи статьягай ёһоор, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Совет болбол округ бүхэндэ 6.000 хүн зонтой байха нормотойгоор тогтоогдоһон һунгуулиин округууд дотор БМАССР-эй гражданинуудаар һунгагдаха. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин округ бүхэнһөө нэгэ депутат һунгагдаха юм.

Статья 26. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин округуудые тогтоолго БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр хэгдэхэ.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин округуудай список болбол БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр һунгалтын үдэрһөө урид хоер һараһаа оройтонгүй тунхаглагдаха ёһотой.

IV БҮЛЭГ.

һунгуулиин участогууд

Статья 27. һунгуулиин бюллетеньнүүдые тушаажа абахын ба голосуудые тоолохын тулада, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгуулиин округуудта багтаһан городууд, районууд ба аймагуудай территоринь һунгуулиин участогууд болгогдон хубаагдаха.

Статья 28. һунгуулиин участогуудые тогтоолго городуудта—ажалшадай депутадуудай городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр; районууд боложо хубаагдаһан городуудта—ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр; хүдөө нютагуудта—аймагуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр хэгдэхэ.

һунгуулиин участогуудые тогтоолго һунгалтын эхилхэһээ урид 45 хоногһоо оройтонгүй хэгдэхэ ушартай.

Статья 29. Городуудта, поселогуудта, мүн тэрэшэлэн 2.000-һаа дээшэ һуурин зонтой тосхонуудта, улусуудта, сельскэ, сомоной Соведүүдэй территори дээрэ һунгуулиин участогууд нэгэ һунгуулиин участогта 1.500—3000 хүн хүртэхэ жэшээтэйгээр тогтоогдохо.

Статья 30. 2.000 хүнһөө дээшэ бэшэ хүн зонтой сельскэ ба сомоной соведүүдэй территоринь һунгуулиин нэгэ участок болохо зэргэтэй: 500-һаа дээшэ аад, зүгөөр 2.000 һаа халихагүй хүн зонтой деревни улус бүхэндэ тусгаар һунгуулиин участок тогтоогдохо. 500-һаа доошо аад, 300-һаа үсөөн бэшэ хүн зонтой селенидэ гү, али бүлэг селенинүүдтэ һунгуулиин участогай центр хүртэр 10 километрһээ холо байгаа һаань, тэндэ һунгуулиин тусгаар участогууд тогтоогдожо болохо.

Статья 31. Диилэнхидээ жэжэ һуурин газарнуудтай холын хойто ба хадын аймагуудта 300-һаа доошо, зүгөөр 50-һаа үсөөн бэшэ хүн зонтой һунгуулиин участогуудые тогтоохоор болоно.

Статья 32. Сэрэгэй частьнууд болон сэрэгэй соединенинүүд 50-һаа үсөөн бэшэ аад, 3.000-һаа дээшэ бэшэ һунгагшадтай һунгуулиин тусгаар участогууд боложо, тэрэ частиин гү, али сэрэгэй соединениин байһан газарай һунгуулиин округто ороходо.

Статья 33. 50-һаа доошо бэшэ һунгагшадтай больницануудай, наһайлалгын гэрнүүдэй, санаторинуудай, инвалидуудай гэрнүүдэй дэргэдэ һунгуулиин тусгаар участогууд тогтоогдохо.

Хэдэн корпусуудтай больницануудта, тэдэнэй нэжээд бүхэндэнь 50-һаа доошо бэшэ һунгагшадтай байгаа хадань, тус тус корпусуудай дэргэдэ һунгуулиин участогууд тогтоогдожо болохо.

Статья 34. һунгалтын үдэр уһан далай дээрэ ябажа байһан 25-һаа үсөөн бэшэ һунгагшадтай суднанууд болбол тус судныn бэшэгдэһэн нютагай һунгуулиин округто багтажа, һунгуулиин тусгаар участок боложо болохо.

Статья 35. һунгалтануудай болохо үдэр замда ябажа байһан холын ябадалай пассажирска поездүүдтэ «голосовалха эрхыень баталһан үнэмшэлгэтэй» һунгагшадһаа бюллетеньнүүдые тушаажа абахын тулада һунгуулиин участогууд тогтоогдохо.

V БҮЛЭГ.

һунгуулиин комиссинууд

Статья 36. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтануудые эрхилхэ һунгуулиин Центральна комисси болбол хуулита ёһоор регистрацида абтаһан хүдэлмэришэдэй ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партиина организацинууд залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна обществонуудһаа болон ниитын бусад организацинууд ба ажалшадай обществонуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд ба албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи, сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд, тосхонууд ба улусуудтахи таряашадай суглаануудһаа, совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаанһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридхэхэ.

Статья 37. һунгуулиин Центральна комисси хадаа түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 10 члентэйгээр байгуулагдажа, һунгалтын болохоһоо урид 55 үдэрһөө оройтонгүй, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр баталагдаха.

Статья 38. һунгуулиин Центральна комисси болбол:

а) «Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Советдэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримые» һунгалтын ябажа байха үедэ хазайлгангүй гүйсэдхэхэ ябадалые БМАССР-эй бүхы территори дээрэ ажаглан хаража байха;

(Үргэлжэлэлынь 2-дохи нюурта).

БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ ҺУНГАХА ҺУНГАЛТАНУУД ТУХАЙ ДҮРИМ

(*Үргэлжэлэл*).

б) Һунгуулиин комиссинуудай буруу ябуулгын тухай оролһон гомодолнуудые шалган үзэжэ, тэдэ гомодолнууд тушаа эсэслэн шиидхэбэринүүдые гаргаха;

в) Һунгуулиин хайрсагуудай маяг хэбүүдые, һунгуулиин бюллетеньнүүдэй формо болон үнгые, кандидадуудые регистрацида абаха тухай һунгуулиин Окружной комиссиин протоколой формые, голосованиин тушаа һунгуулиин Участково ба Окружной комиссинуудай протоколнуудай формые, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта һунгагдаһан тухай үнэмшэлгэнүүдэй формые һунгуулиин комиссинуудай тамгануудай хэбые тогтоохо;

г) Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведтэ һунгагдаһан депутадуудые регистрацида абаха:

д) Һунгалтануудай хэрэг хүтэлбэринэ Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй мандатна комиссида тушаан үгэхэ.

Статья 39. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин округ бүхэндэ һунгуулиин Окружной комисси байгуулагдаха.

Статья 40. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудые эрхилхэ һунгуулиин Окружной комиссинууд болбол хуулида еһоор регистрацида абтаһан хүдэлмэришэд ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партиина организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна общественнуудһаа болон ниитын бусад организацинууд ба ажалшадай общественнуудһаа тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхизургаануудтахи хүдэлмэришэд ба албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд, тосхонууд ба улусуудтахи таряашадай суглаануудһаа совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаанһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһээ бүридэхэ.

Статья 41. Һунгуулиин Окружной комиссинууд халаа түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь болон 6 члентэйгээр байгуулагдажа һунгалтын болохоһоо урид 50 үдэрһөө орой тонгүй, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумээр баталагдаха.

Статья 42. Һунгуулиин Окружной комисси болбол:

а) «Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудые тухай Дүримые» һунгалтануудай ябажа байха үедэ хазайлгагүй гүйсэдхэхэ ябадалые һунгуулиингаа округой территори дээрэ ажаглан хаража байха;

б) Һунгуулиин участково комиссинуудай буруу ябуулга тухай оролһон гомодолнуудые шалган үзэжэ, тэдэ гомодолнууд тушаа шиидхэбэринүүдые гаргаха;

в) Һунгуулиин участогуудые ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй тусхайта гүйсэдхэхэ комитедүүдээр сагсаанһаа эмхидхэхэ ябадалые ажаглан хараха;

г) Һунгуулиин участогуудай һубарилһан номернуудые тогтоохо;

д) Һунгагшадай списогүүдые сагсаанһаа гаргахажо бүгэдэнһитын анхаралда хүргэхэ ябадалай хойноһоо ажаглан хаража байха;

е) БМАССР-эй Конституциин болон «БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудай тухай Дүримэй» эрилтэнүүдые сахижа, дэбжүүлэгдэһэн депутадуудай кандидадуудые регистрацида абаха;

ж) тогтоогдомол формотой һунгуулиин бюллетеньнүүдээр һунгуулиин Участково комиссинуудые хангаха;

з) Голосуудай тоололго хэжэ һунгалтануудай результадуудые округ дотороо тодорхойлон гаргаха;

и) округ доторoo болоһон һунгалтануудай результадууд тухай материалнуудые һунгуулиин Центральна комиссида хүргэхэ;

к) һунгагдаһан депутадта һунгагдаһанайнь тухай үнэмшэлгэ үгэхэ;

л) хэрэг хүтэлбэреэ Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ хадагаламжада хүргэхэ.

Статья 43. Һунгуулиин участок бүхэндэ һунгуулиин Участково комисси байгуулагдаха.

Статья 44. Һунгуулиин Участково комиссинууд хадаа хуулита еһоор регистрацида абтаһан хүдэлмэришэд ба албахаагшадай профессиональна организацинууд, кооперативна организацинууд, коммунистическэ партиина организацинууд, залуушуулай организацинуудһаа, культурна, техническэ ба научна общественнуудһаа болон ниитын бусад организацинууд ба ажалшадай общественнуудһаа, тэрэшэлэн предприятинуудтахи ба эмхи зургаануудтахи хүдэлмэришэд ба албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй суглаануудһаа, колхозууд, тосхонууд ба улусуудтахи таряашадай суглаануудһаа, совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай суглаанһаа томилогдоһон түлөөлэгшэдһөө бүридэхэ.

Статья 45. Һунгуулиин Участково комиссинууд хадаа түрүүлэгшэ, түрүүлэгшын орлогшо, секретарь ба 2—6 члентэйгээр, харин 300 хүнһөө доошо хүн зонтой байһан һунгуулиин участогуудта—түрүүлэгшэ, секретарь ба 1—3 члентэйгээр байгуулагдажа, һунгалтын болохоһоо урид 40 үдэрһөө оройтонгүй городуудта—ажалшадай депутадуудай городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, районууд боложо хубаагдаһан городуудта—районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр, хүдөө нютагуудта—аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдээр баталагдаха.

Статья 46. Һунгуулиин Участково комисси болбол:

а) Һунгагшадай список соо гараһан буруу зүйл тухай мэдүүлгэнүүдые хүлеэн абажа, список зохеоһон Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй үзэмжэдэ табиха;

б) һунгуулиин участок дээрэ һунгалтын бюллетеньнүүдые тушаажа абаха;

в) депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидат бүхэнэй түлөө үгтэһэн голосуудые тоолажо бүридхэхэ;

г) голосованиин результадууд тухай материалнуудые һунгуулиин Окружной комиссида хүргэхэ:

д) хэрэг хүтэлбэреэ тусхайта аймагай, районой гү, али городой ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдхэхэ комитедтэ хадагаламжала тушааха;

Статья 47. Һунгуулиин Центральна комиссиин, һунгуулиин Окружной ба Участково комиссинуудай заседаниинуудынь, хэрбээ тэдэ заседаниинууд дээрэ комиссинуудай ниитэ составай хахадһаа еһөнхинь хабаадалсаа хадань, үнэнтэ гэжэ тоологдохо.

Статья 48. Һунгуулиин комиссинуудтахи хамаг бүхы асуудалнууд юрын олонхи голосоор шиидхэгдэхэ: Голосуудай тэнсээд байгаа хадань—түрүүлэгшынь голосоо үгэһэн тала диилэхэ.

Статья 49. Һунгуулиин Центральна комисси, һунгуулиин Окружной ба Участково комиссинууд хадаа һунгуулиин Центральна комиссиин тогтооһон маяг хэлбэриин еһоор хэгдэһэн өөр өөрын тамгатай байха.

VI БҮЛЭГ.

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд болгогдохо кандидадуудые дэбжүүлхэ гурим

Статья 50. Бурят-Монголой АССР-эй Конституциин 109-дэхи статьягай еһоор, Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадууд болгогдохо кандидадуудые дэбжүүлхэ эрхэ хадаа ниитын организацинуудта ба ажалшадай общественнуудта, коммунистическэ партиина организацинуудта, профессиональна союзуудта, кооперативна организацинуудта, залуушуулай организацинуудта болон культурна общественнуудта үгтэн хангагдаха байна.

Статья 51. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутат болгогдохо кандидадуудые дэбжүүлхэ эрхые ниитын организацинуудай ба ажалшадай общественнуудай республиканска органууд ба тэдэнэй аймагуудта, районуудта ба городуудта байһан органууд, мүн тэрэшэлэн предприятинуудтахи болон эмхизургаануудтахи хүдэлмэришэд ба албахаагшадай, сэрэгэй частьнуудтахи сэрэгэй алба хэгшэдэй хамтын суглаанууд, колхозууд, тосхонууд ба улусуудта таряашадай, совхозуудта—совхозуудай хүдэлмэришэд ба албахаагшадай хамтын суглаанууд бэелүүлхэ.

Статья 52. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутат болгогдохоор дэбжүүлэгдэһэн кандидат имагта гансал округ соо баллотировалагдажа болохо.

Статья 53. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадта һунгагдахаар дэбжүүлэгдэһэн кандидадууд һунгуулиин Окружной комиссиин, мүн түүгээр тэрэ депутадай кандидадта оруулагдахаар дэбжүүлэгдээд байһан тэрэ Округ соогоо Участково комиссинуудай член байжа болохогүй.

Статья 54. Һунгалтануудай эхилхэһээ урид 30 хоногһоо оройтонгүй, БМАССР-эй Верховно Соведэй депутадууд болгогдохо кандидадуудые дэбжүүлһэн ниитын бүхы организацинууд гү, али ажалшадай общественнууд хадаа кандидадуудые һунгуулиин Окружной комиссида регистрацида оруулха уялгатай.

Статья 55. БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат болгогдохо кандидадые дэбжүүлһэн ниитын организаци гү, али ажалшадай общество хадаа кандидадые регистрацида оруулхын тула һунгуулиин Окружной комиссида иимэ документнүүдые эльгээхэ уялгатай гэбэл:

а) депутат болгогдохо кандидадуудые дэбжүүлһэн суглаанай гү, али заседаниин Президиумэй членүүдэй гар табилгатай протокол, тэрэ членүүдэй һуудаг нютаг, кандидадые табиһан организациин нэрые депутат болгогдохо кандидадые дэбжүүлһэн суглаан гү, али заседаниин болоһон газарта саг ба сүг лаанда гү, али заседанида хабаадагшадай тооень заажа бэшэхэһээ гадна депутат болгохоор дэбжүүлэгдэһэн кандидадай фамили нэрэ, обог, тэрэнэй, наһа; һуудаг нютаг, партийность ба хэдэг ажалынь тодорхойлон тэрэ протокол соо заагдаһан байха еһотой;

б) депутат болгогдохо кандидадые дэбжүүлһэн организациин зүгһөө тус һунгуулиин округ соо баллотировалагдахые зүбшөөжэ бэшэһэн тэрэ кандидадай мэдүүлгэ.

Статья 56. Һунгуулиин Окружной комисси хадаа Бурят-Монголой АССР-эй Конституцине ба «БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй» эрилтэнүүдые сахижа, ниитын организацинуудаар ба ажалшадай общественнуудаар БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат болгогдохоор дэбжүүлэгдэһэн бүхы кандидадуудые регистрацида абаха уялгатай.

Һунгуулиин Окружной комисси болбол депутат болгогдохо кандидат бүридэ тогтоогдоһон формын еһоор регистрацида абаһан протокол зохеохо. Регистрациин протоколой нэгэ экземплярынь һунгуулиин тус округ дотор баллотировалагдахые зүбшөөһэн тухай кандидадай мэдүүлгэтэй хамта тэрэ дары һунгуулиин Центральна комиссида эльгээгдэхэ.

Статья 57. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутат болгогдохоор дэбжүүлэгдэһэн кандидадые һунгуулиин Окружной комиссиин зүгһөө регистрацида абахаһаа арсаад байгаа һаань, һунгуулиин Центральна комиссида хоер хоногой болзор соо гомодожо болохо байна тиигээд тэрэнэй гаргаһан шиидхэбэринь эсэслэн дүүргэгдэдэг байха.

Статья 58. БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат болгогдохоор дэбжүүлэгдэжэ, регистрацида абтаһан кандидат бүриин фамили, нэрэ, обогынь, наһан, хэдэг ажал, партийность, мүн тэрэ кандидадые дэбжүүлһэн ниитын организациин нэрэ хадаа һунгуулиин Окружной комиссяар һунгалтануудай болохоһоо түрүүн 25 хоногһоо оройтонгүй тунхаглагдаха еһотой.

Статья 59. БМАССР-эй Верховно Соведэй депутат болгогдохоор дэбжүүлэгдэжэ, регистрацида абтаһан бүхы кандидадууд һунгуулиин бюллетень соо заабол оруулагдаха зэргэтэй.

Статья 60. Һунгуулиин Окружной комиссинууд БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудай болохоһоо урид 15 хоногһоо оройтонгүй, һунгуулиин бюллетеньнүүдые хэблүүлээд һунгуулиин бүхы Участково комиссинуудта эльгээхэ уялгатай.

Статья 61. Һунгуулиин бюллетеньнүүд һунгуулиин Центральна комиссиин тогтооһон формоор, тус һунгуулиин округ соохи хүн зоной хэлэнүүд дээрэ ба тэндэхи бүхы һунгагшадые хангаха тоотойгоор хэблэгдэхэ еһотой.

Статья 62. Һунгуулиин Окружной комиссида регистрацида абтаһан кандидадые дэбжүүлһэн организаци бүридэ ба мүн БМАССР-эй гражданин бүридэ БМАССР-эй Конституциин 22-дохи статьягай еһоор тэрэ кандидадайнгаа түлөө суглаан дээрэ, хэблэлдэ ба баһа ондоошье аргаар ямаршье һаалгүй агитаци хэхэ эрхэ үгтэн хангагдаха байна.

VII БҮЛЭГ.

Голосовалха гурим

Статья 63. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтанууд бүхы Бурят-Монголой АССР дотор ниитэ—нэгэ үдэрэй турша соо хэгдэхэ.

Статья 64. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтануудай үдэрые Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол һунгалтын болохо болзорһоо түрүүн 2 һараһаа оройтонгүй тодорхойлон тогтоохо. Һунгалта хадаа хүдэлмэриин бэшэ үдэр болохо еһотой.

Статья 65. Һунгуулиин участково комисси болбол һунгалтын болохоһоо түрүүн 20 хоногой турша соо үдэр бүридэ һунгалтануудай болохо үдэр ба һунгалта хэхэ газар тухай һунгагшадтаа зарладаг гү, али ямар нэгэ аргаар үргэн тунхаг гаргадаг байха.

Статья 66. Һунгагшадай голосоо үгэлгэ һунгалтануудай болохо үдэр тэндэхи нютагай сагаар үглөөнэй 6 часһаа эхилжэ, һүниин 12 час хүрэтэр хэгдэхэ.

Статья 67. Һунгалтануудай болохо үдэр үглөөнэй 6 часта һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ болбол комиссингаа членүүдтэй хамта байжа, һунгуулиин хайрсагые ба тогтоогдомол формын еһоор бэлэдхэгдэһэн һунгагшадай списогые шалгажа үзэхэ, тэрэнэйгээ һүүлээр хайрсагаа хаажа комиссингаа тамгаар тамгалаад, голосуудаа үгэжэ эхилэгты гэжэ һунгагшадые урпха.

Статья 68. Һунгалтануудые хэхэ гэр соо һунгагшадай зүгһөө һунгуулиин бюллетеньнүүдые гүйсэдхэхэ тусгаар таһалганууд гаргагдаха гү, али амидаа кабинанууд түхеэрэгдэхэ еһотой. Тэдэ таһалганууд гү, али кабинанууд сооль һунгагшадай зүгһөө һунгуулиин бюллетеньнүүдые гүйсэдхэхэ үедэ һунгагшадһаа бэшэ хэнэйшье, мүн һунгуулиин Участково комиссиин членүүдэйшье байха ябадал хорюултай.

Статья 69. Һунгагша бүхэн голосоо үгэхын тулада һунгуулиин гэртэ ерэжэ, өөрөө голосовалха байна. Һунгагшад болбол һунгуулиин бюллетеньнүүдые һунгуулиин хайрсагруу табижа голосоо үгэхэ.

Статья 70. Һунгалтануудай болохо гэртэ ерэһэн һунгагша болбол һунгуулиин Участково комиссиин секретарьта гү, али тус комиссиин зүгһөө энэ хэрэгтэ томилогдоһон членэдэ паспортаа гү, али колхозойнгоо книжкые гү, али профсоюзай биледые гү, али нүүрайнгаа ямар нэгэн ондоо үнэмшэлгые үзүүлжэ, һунгагшадай списогэй еһоор шалгагдаад, мүн һунгагшадай список дээрэ тэмдэг хэгдэһэнэй һүүлээр, тогтоогдомол маягтай һунгуулиин бюллетениие абаха.

Статья 71. Һунгуулиин бюллетеньнүүдые гүйсэдхэхэ таһалга соо ороһон һунгагша болбол голосоо үгэхэ кандидадайнгаа фамилиие һунгуулиин бюллетеньдэ үлээгээд бусадай фамилиие зураажа һунгагша хадаа һунгуулиин хайрсаг тээшэ ошожо, тэрээнүү һунгуулиингаа бюллетениие табиха.

Статья 72. Үзэг бэшэг мэдэхэгүй гү, али ямар нэгэн эрхэтэн дутуудай дээрэһээ һунгуулиин бюллетениие өөрөө гүйсэдхэжэ шадахагүй һунгагшад хадаа һунгуулиин бюллетениие гүйсэдхэхэ таһалга соо оролсохоор һунгуулиингаа бюллетениие гүйсэдхүүлхын тулада өөрынгөө дуратай али нэгэн ондоо һунгагшые урпха эрхэтэй.

Статья 73. Голосоо үгэжэ байха үедэ һунгуулиин гэр соо һунгалтын агитаци ябуулагдажа болохогүй.

Статья 74. Энэ «БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй» 21-дэхи статьягай еһоор «Голосовалха эрхэень баталһан үнэмшэлгэтэйгээр» һунгуулиин гэртэ ерэһэн шоурнуудые һунгуулиин Участково комисси хадаа һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ ба секретариин гарынь табюулжа, һунгагшадай список соо оруулжа бэшэхэ.

Статья 75. Һунгуулиин гэр соохи гуримай түлөө һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ харюусалгатай ба энэ түрүүлэгшын захиралтые тэндэ байгшад бүгэдөөрөө дүүргэхэ уялгатай.

Статья 76. Һунгалта хэһэн үдэр, һүниин 12 часта, һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ болбол голос үгэлгэн дүүрэбэ гэжэ соносхохо. Тиихэлэнь комисси һунгуулиингаа хайрсагуудые нээхэ ябадалда орохо байна.

VIII БҮЛЭГ.

Һунгалтануудай результадуудые тодорхойлолго

Статья 77. Голосуудые һунгуулиин Участково комиссиин тооложо байһан гэртэ, голосуудые тоолохо үедэнь ниитын организацинуудай ба ажалшадай общественнуудай тусхай этигэмжэтэй түлөөлэгшэд болон тэрэшэлэн хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсаха эрхэтэй.

Статья 78. Һунгуулиин Участково комисси болбол хайрсагуудые нээгээд, үгтэһэн бюллетеньнүүдэй тоое һунгагшадай списогэй еһоор бюллетеньнүүдые абаһан хүнүүдэй тоотой сасуулжа үзөөд, тэрэ шалгалтынгаа результадые протоколдо бэшэжэ оруулха.

Статья 79. Һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ болбол һунгуулиин Участково комиссиин бүхы членүүдые байлсуулжа, бюллетень бүхэн тушаа голосованиин результадуудые соносхохо.

Статья 80. Голосовани хэхэдээ нэгэнһээ үлүү кандидадые үлөөһэн, мүн тэрэшэлэн тогтоомол маягһаа ондоо янзын бюллетеньнүүд үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдохо.

Статья 81. Һунгуулиин бюллетениин үнэнтэ байһанда һэжэг гараа һаань, энэ асуудал хадаа һунгуулиин Участково комиссяар голосовани хэгдэжэ шиидхэгдээд, протокол соо тэмдэглэгдэхэ.

Статья 82. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадта һунгагдаха кандидат бүхэнэй түлөө үгтэһэн голосуудые тоололго, мүн голосованиин результадуудые бэшэлгэ кандидат бүхэн тушаа амяар амяараа хэгдэхэ.

Статья 83. Һунгуулиин Участково комисси хадаа голосованиин протоколые тогтоогдоһон формын еһоор хоёр экземпляраар зохеохо, тэрээн дээрэнь һунгуулиин Участково комиссиин членүүд, тэдэнэй тоодо заабол түрүүлэгшэ ба секретаринь гараа табиха еһотой.

Статья 84. Һунгуулиин Участково комиссиин голосованиин протокол соо заагдаха еһотой зүйлнүүд гэбэл:

а) голосуудые үгэлгын эхилһэн ба дүүрэһэн саг;

б) һунгагшадай списогто оруулагдаһан һунгагшадай ниитэ тоо;

в) Һунгуулиин бюллетеньнүүдые абаһан һунгагшадай тоо:

г) голосованида хабаадалсаһан һунгагшадай тоо;

д) үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон бюллетеньнүүдэй тоо;

е) кандидадуудай фамилиин зурагдаһан бюллетеньнүүдэй тоо;

ж) депутат болгогдохо кандидат бүридэ үгтэһэн голосуудай тоо;

з) һунгуулиин Участково комиссида үгтэһэн мэдүүлгэнүүд болон гомодолнуудай хураангы удха ба мүн һунгуулиин Участково комиссиин гаргаһан шиидхэбэринүүд.

Статья 85. Голосуудые тоололгын ба протоколдо гараа табилгын дүүрэһэнэй һүүлээр, һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэнь голосованиин результадуудые комиссингаа заседани дээрэ соносхобо.

Статья 86. Голосованиин протоколдо гар табиһанай һүүлээр, һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэнь голосованиин протоколой нэгэ экземплярые тамгалаад, һунгуулиин Окружной комиссида нарочнаар эльгээхэ уялгатай.

Статья 87. Һунгуулиин бүхы бюллетеньнүүд (үнэнтэ ба мүн үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһониинь тус тустаа) һунгуулиин Участково комиссиин тамгаар тамгалагдаад, голосованиин протоколой хоёрдохи экземпляр, хэрэг хүтэлбэри болон тамгатайгаа хамта һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшээр городуудта—ажалшадай депутадуудай городской Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ, районууд боложо хубаагдаһан городуудта—ажалшадай депутадуудай районно Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ, хүдөө нютагуудта—аймагуудай ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ хадагаламжада тушаагдаха еһотой.

Статья 88. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй заабариин гараха хүртэр һунгуулиин бюллетеньнүүдые хадагалха уялга ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй гүйсэдхэхэ комитедүүдтэ даалгагдана.

Статья 89. Голосуудые һунгуулиин Окружной комиссиин тооложо байһан гэртэ голосуудые тоололгодо байлсахын тулада, ниитын организацинууд ба ажалшадай общественнуудай түлөөлһэн тусхай түлөөлэгшэд, мүн тэрэшэлэн хэблэлэй түлөөлэгшэд байлсаха эрхэтэй.

Статья 90. Һунгуулиин Окружной комисси болбол һунгуулиин Участково комиссинуудай хүргэһэн протоколнуудай үндэһөөр голосуудые тооложо бүридхэхэ ба депутадта һунгагдаха кандидат бүхэндэ үгтэһэн голосуудай тооень тодорхойлон гаргаха.

Статья 91. Һунгуулиин Окружной комисси болбол голосованиин протоколые хоер экземпляраар зохеохо, тэдээн дээрэнь һунгуулиин Окружной комиссиин членүүд, тэдэнэй тоодо заабол һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ ба секретарь гараа табиха.

Статья 92. Һунгуулиин Окружной комиссиин голосованиин протокол соо заагдаха еһотой зүйлнүүд гэбэл:

а) округ дотохи һунгуулиин Участково комиссинуудай тоо;

б) голосованиин протоколнуудые хүргэһэн һунгуулиин Участково комиссинуудай тоо;

в) округ доторхи һунгагшадай ниитэ тоо;

г) һунгуулиин бюллетеньнүүдые абаһан һунгагшадай тоо;

д) голосованида хабаадалсаһан һунгагшадай тоо;

е) үнэнтэ бэшэ гэжэ тоологдоһон бюллетеньнүүдэй тоо;

ж) кандидадуудай фамилинуудынь зурагдаһан бюллетеньнүүдэй тоо;

з) депутат болгогдохо кандидат бүхэндэ үгтэһэн голосуудай тоо;

и) һунгуулиин Окружной комиссида үгтэһэн мэдүүлгэнүүд ба гомодолнуудай хураангы удха ба һунгуулиин Окружной комиссиин гаргаһан шиидхэбэринүүд

Статья 93. Голосуудые тоололгын дүүрэһэнэй ба протоколдо гар табигдаһанай һүүлээр, һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэнь комиссиин заседани дээрэ һунгалтадуудай результадуудые соносхохо.

Статья 94. Голосуудай диилэнхи олон гэхэ гү, али округ дотор үгтэһэн ба үнэн гэжэ тоологдоһон бүхы голосуудай хахадһаань олые абаһан Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутадта һунгагдаха кандидат һунгагдаһан дээрэ тоологдохо.

Статья 95. Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэ болбол депутат болгогдожо һунгагдаһан кандидадта тэрэнние Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй депутат болгожо һунгаһан тухай үнэмшэлгэ үгэхэ.

Статья 96. Голосованиин протоколдо гар табигдаһанай һүүлэр, һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэнь голосованиин протоколой нэгэ экземплярые тамгалаад, һунгуулиин Центральна Комиссида тэрэ дары нарочнаар эльгээхэ уялгатай.

Һунгуулиин Окружной комиссиин түрүүлэгшэнь протоколой хоёрдохи экземплярые һунгуулиин Участково комиссинуудай голосованиин протоколнуудтай хамта һунгуулиин Окружной комиссиин хэрэг хүтэлбэри ба тамгатайгаар Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумдэ хадагаламжын тулада тушааха.

Статья 97. Хэрбээ диилэнхи олон голосуудые нэгэшье кандидадай абаагүй байшоо һаань, һунгуулиин Окружной комисси хадаа энээн тухай протокол соогоо тусгаар тэмдэглээд, һунгуулиин Центральна комиссида мэдэсэхэтэеэ хамта, эгээ олон голосуудые абаһан хоер кандидат тушаа дахин баллотировка соносхожо мүн һунгалтануудай эхин түрүүн үнгэрһэнһөө хойшо хоер неделиһээ оройтонгүй дахин баллотировка хэхэ үдэрые соносхохо.

Статья 98. Округ доторхи һунгаха эрхэтэй һунгагшадай хахад хубиһаа үсөөниинь голосоо үгэһэн байгаа һаань, һунгуулиин Окружной комисси болбол энээн тухай протокол соогоо тусхай тэмдэглээд, һунгуулиин Центральна комиссида тэрэ дары мэдээсэхэ. Энэ ушарта һунгуулиин Центральна комисси хадаа түрүүшын һунгалтануудһаа хойшо хоер неделиин болзорһоо хожомтуулангүй һунгалтануудые шэнээр зарлаха зэргэтэй.

Статья 99. Депутадуудта һунгагдаха кандидадуудые дахин баллотировалха ябадал, мүн тэрэшэлэн үнэн бэшэ гэжэ тоологдоһон һунгалтануудай оронда шэнэ һунгалтануудые хэхэ ябадал, түрүүшын һунгалтада зохеогдоһон һунгагшадай списогээр энэ «БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримтэй» бүрин зохилдуулан үнгэргэгдэхэ еһотой.

Статья 100. Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй составһаа депутадай гараа һаань, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол БМАССР-эй Верховно Соведэй составһаа тэрэ депутадай гарһанһаа хойшо хоер һарын болзорһоо оройтонгүй шэнэ депутадуудые һунгаха болзорые тус һунгуулиин округто соносхохо.

Статья 101. Бурят-Монголой АССР-эй гражданинай БМАССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха ба һунгагдаха эрхээ сүлөөтэйгээр бэелүүлхэ ябадалдань ямар нэгэн хүн баалалта, мэхэ гохо, заналга гү, али эдилгэ үгэхэ гэхэ мэтын аргаар һаад хээд байбал—хоер жэл хүртэр сүлөөгөө хаһагдахаар хуулиин еһоор хэһээгдэхэ.

Статья 102. Һунгуулиин документнүүдые буруу болгон зохеожо хэһэн ба мэдэһээр байжа голосуудые зорюута буруугаар тоолоһон, Соведэй тушаалта нюур гү, али һунгуулиин комиссиин член болбол гурбан жэл хүртэр эрхээ хаһагдахаар хуулиин еһоор хэһээгдэхэ.

ВКП(б)-гэй ЦЕНТРАЛЬНА КОМИТЕТ БА СССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДҺЭЭ

...союзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитет ба СССР-эй Министрнүүдэй Совет болбол Эстонско Советскэ Социалистическэ Республикын эмхидхэгшэ ба байгуулагшадай нэгэн, Советскэ Союзай элитэ ажал-ябуулагша болон Эстонско ССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Иоханнес Якович Варес гэгшын наһа барһан тухай гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдэсэнэ.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитет.

СССР-эй Министрнүүдэй Совет.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМҺЭЭ

СССР-эй Верховно Советэй Президиум болбол Советскэ гүрэнэй элитэ ажал-ябуулагшадай нэгэн, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшын орлогшо ба Эстонско ССР-эй Верховно Советэй Президиумэй түрүүлэгшэ Иоханнес Якович Варес гэгшын наһа барһан тухай гүнзэгы гашуудалтайгаар мэдэсэнэ.

СССР-эй Верховно Советэй Президиум.

ВЛКСМ-эй XIII ОБЛАСТНОЙ КОНФЕРЕНЦИ

Ноябриин 30-ай үглөөнэй заседани

ВЛКСМ-эй областной XIII конференциин ноябриин 30-ай үглөөнэй заседани дээрэ ВЛКСМ-эй обкомой, тэрэнэй шалгалтын комиссиин отчёто элидхэлнүүд тушаа үгэ хэлэгдэн болобо.

Эгээн түрүүлжэ ВЛКСМ-эй Тункын аймкомой секретарь нүхэр Н. Ламаев үгэ хэлэбэ. Комсомолецүүдэй ба союзна бэшэ залуушуулай дунда идеологическа хүдэлмэриин муугаар табигдаһан, ВЛКСМ-эй организацинуудта зарим партийна хүтэлбэрилэгшэдэй туһалдаггүй ябаһан тухай тогтожо хэлэбэ.

ВЛКСМ-эй обкомой, илангаяа тэрэнэй кадрнуудые эрхилхэ таһагай хүдэлмэриие шанга шүүмжэлэлдэ абажа делегат Гумпылов (Сэлэнгын аймаг) хэлэһэн байна.

—ВЛКСМ-эй обкомой бюрогой членүүд болбол худөө нютагуудтахи комсомольско организацинуудай байдал тухай, тэдэнэй хэрэгээр олониитын хүдэлмэридэ хабаадажа байһыень хүсэд мэдэдэггүй. Обкомой хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд ехэнхи сагаа кабинет соогоо үнгэргэдэг, гансахан телефоноор элдэб мэдээ абахаһаа бэшэ, бодото туһаламжа аймкомуудта ба эхин организацинуудта үгэдэггүй. Мүн семинарнуудые, лекци, элидхэлнүүдые тэдэнэр хэдэггүй байна,—гэжэ ВЛКСМ-эй Городок городой горкомой секретарь нүхэр Шорина, делегат нүхэр Яньков (ЖУ № 1) ба бусад шүүмжэлбэ.

Комсомолецуудай политһуралсалай тон һулаар табигдаһыень, илангаяа тус тустаа һуралсажа байгшадай ажалые обкомой шалгадаггүй байһые, ВЛКСМ-эй Улан-Удын городской комитедэй секретарь нүхэр Птипинский гэгшын ВКП(б)-гэй членэй кандидат болохо гэхэдээ теоретическэ мэдэрэлгүй байһан тэрэһээнь, тэрэниие ВКП(б)-дэ абагүй байһан тухай делегат нүхэр Кабанов хэлэбэ.

Обкомой секретарьнуудай культурна эмхизургаануудай хүдэлмэридэ анхаралаа табидаггүй, обкомойгоо дэргэдэхи лекторнүүдэй группын хүдэлмэриие хүтэлбэрилдэггүй байһаниин конференци дээрэ элирүүлэгдэбэ.

—Илангаяа республикын холын аймагуудай комсомольско организацинуудта хүтэлбэри хангагданагүй. Жэшээлхэдэ, Баунтын аймагай территори дээрэ «Баргузинзолото» гэжэ комбинат хүдэлмэрилдэг юм. Тус комбинадай комсомолецууд тухай энээнһээ урда һанаагаа табидаггүй байһаха гадна, нүхэр Смагин өөрынгөө тоосоото элидхэл соо энээн тухай юушье хэлээгүй үнгэрбэ. Тус комбинат энэ жэлдэ үйлэдбэриингөө түсэбые ноябриин 15-да дүүргэһэн байна. Тэндэ хэдэн олон стахановецууд—комсомолецууд бии. Гадна, тус аймаг соо 1945 ондо эмхидхэгдэһэн 25 политһуралсалай кружогууд хүдэлмэрилдэг юм. Тэдэ, эдэнэй ямараар хүдэлмэрилжэ байһаниие обкомой мэдэнэгүй, хүтэлбэрилэгшэ мэдэнэгүй,—гэжэ делегат нүхэр Хворов хэлэбэ.

—Осоавиахимай хүдэлмэридэ комсомолецууд, илангаяа худөө нютагуудтахи комсомолецууд оролсоногүй. Хориин аймагта оройдоо 40, Тарбагатайн аймагта—75, Прибайкальска аймагта—26, Хэжэнгэдэ—57 комсомолецууд осоавиахимай членүүд байна. Залуушуулай дунда авто-мото мэргэжэлтэдэй һургуулинуудые эмхидхэхэ тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол мүнөө хүртэр хэрэг дээрэ бэелүүлэгдэнэгүй,—гэжэ Осоавиахимай Бурят-Монголой Центральна Соведэй түрүүлэгшэ нүхэр Колмаков хэлэбэ.

Конференциин үглөөнэй заседани дээрэ хамта 14 делегат үгэ хэлэһэн байна.

ФЕДЕРАЦИ СОО ТҮРҮҮ ҺУУРИ

Октябриин 15-да манай республикын финансова органууд налогуудые суглуулгаар РСФСР соо гурбадахи һуури эзэлээ гэжэ газетэдэ толилогдоһон байгаа.

Мүнөө алба налог ба түлбэринүүдые суглуулгые саашадань һайнаар ябуулжа, РСФСР-эй финансын Министерствын ноябриин 1-эй мэдээнэй еһоор манай республика страховой түлбэринүүдээр Федераци соогоо нэгэдэхи һуури, налогуудые суглуулгаар хоердохи һуури эзэлһэн байна.

К. Винтовкин,
БМАССР-эй Финансын Министр.

Һарынгаа даалгабари хахад һара соо дүүргээ

Улан-Удын хэлхээ-холбооной таһагуудай хүдэлмэрилэгшэд Сталинска Конституциин үдэрые ажалай амжалтануудаар угтахын түлөө тэмсэжэ байна.

Паровозо-бүтээлгын заводой хэлхеэ-холбооной таһагай бодистка нүхэр Бродина гэгшэ ноябрь һарынгаа даалгабариие болзорһоонь уридшалан дүүргээд, өөрынгөө гол хүдэлмэриин хажуугаар мүнгэнэй 92 переводуудые сэрэгэй алба хаагшадай ба Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай инвалидуудай гэртэнь абаашажа үгэһэн байна.

Октябриингаа даалгабариие 129 процент дүүргэһэн почтово агент Якутова, ноябриингаа даалгабариие 20 үдэрэй турша соо дүүргээ.

Улан-Удэ городой эгээл ехэхэн участогые хангадаг почтальон Лиханова гэгшэ хоер почтальоной орондо гансаараа хүдэлмэрилнэ. Тиихэ зуураа, ажалшадта ерэһэн бэшэг ба газетэнүүдые саг болзор соонь хүргэдэг байна. Улан-Удын станцида почтово агентнүүдээр хүдэлмэрилдэг Чебунина, Борейчук гэгшэд элдэб янзын корреспонденцинуудые хүнүүдһээ тушаажа абаха талаар ноябриингаа даалгабариие хахад һара соо дүүргээ.

Городой хэлхеэ-холбооной таһагуудай хүдэлмэрилэгшэдэй мүрысөөндэ хамта 300 шахуу хүнүүд хабаадалсана. Эдэ таһагуудай партийна ба профсоюзна организацинууд мүрысөөе болотоор хүтэлбэрилжэ, хэлхеэ холбоошодые саашадаа үшөө ехэ амжалта түйлахаа ябадалда зоригжуулжа шадаа. Үдэр бүридэ 5 минутын хөөрэлдөөнүүд, 5 үдэр болоод лэ үйлэдбэриин зүблөөнүүд үнгэргэгдэжэ, тэдээн дээгүүр түрүү стахановецуудай баян дүй дүршэлые шүлалан абалсадаг, дутуу дундануудые элирүүлэгдэжэ, тэрэниие усадхаха тушаа хэмжээнүүд абтана.

Мүн тэрэшэлэн мүрысөөнэй ябаса тухай «Пайшалхы хүүдаһанууд» дээрэ толилогдодог. Мүрысөөндэ түрүүлһэн таһагуудта дамжуулгын Улаан туг, эрхим хэлхеэ-холбоошодто үнэтэ шангууд үгтэдэг байна.

А. Тарский.

Сталинска Конституциин үдэрэй хүндэлэлдэ

„Бурмонголлес" трест жэлэйнгээ түсэбүүдые дүүргэбэ

«Байгша оной ноябриин 28-ай үдэр «Бурмонголлес» трестдэ хабаатай предприятинууд 1946 онойнгоо үйлэдбэриин түсэбые модо бэлэдхэлээр—114,6 процент, модо шэрэлгээр—100 процент дүүргэжэ, «Главвостсибдальлес» Управлениин системэдэ нэгэдэхи һуури эзэлбэ.

Тиигэжэ, манай республикын модошод үйлэдбэриингөө түсэбые Сталинска Конституциин үдэр хүртэр сүм дүүргэхэ гэһэн социалистическэ уялгаяа хүндэтэйгөөр дүүргээ. Жэлэйнгээ түсэбүүдые аяар үни дүүргээд, түсэбһөө гадуур Эхэ орондоо элбэг ехэ модо тушааһан предприятинуудай тоодо Ээрын мехлесопункт (директорынь Андрусенко), Хандагайн мехлесопункт (директорынь Шатилов), Шулуутайн леспромхоз (директорынь Лотоцкий) оролсоно.

Мүнөө «Бурмонголлес» трестын системын ой модоной ажаүйлэдбэриин предприятинуудай хүдэлмэришэд ба инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд Сталинска Конституциин үдэрэй ба РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгалтануудые хэхэ үдэрэй хүндэлэлдэ дүрбэдэхи кварталайнгаа модо шэрэлгын түсэбые 110 процент дүүргэхэ, энэ оной эсэс хүртэр 180 мянган кубометр модо түсэбһөө гадуур бэлэдхэжэ гүрэндөө тушааха гэһэн уялга абаба.

М. СТАРКОВА, «Бурмонголлес» трестын партийна организациин секретарь.

Мастер Кихо ба тэрэнэй үльгэр жэшээ

Улан-Улын депогойхид Сталинска Конституциин үдэрэй хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлэә. Мүнөө энэ мүрысөөндэ мастер Кихо гэгшын хүтэлбэрилдэг инструментальна цех илажа ябана.

Нүхэр Кихо болбол ажал дээрээ эрхим жэшээ харуулдаг, техникые гүнзэгыгөөр шудалдаг, үйлэдбэриин процессые хурд дүтэ ба химдаруулха тухай хододоо оролдодог байна. Тиигэжэ, энэ оной турша соо арбад шахуу уралан нарижуулгын дуралхалнуудые оруулһан ба тэдэнь мүнөө үйлэдбэри дээрэ хэрэглэгдэжэ эхилээ.

Жэшээлхэдэ, урдань гараар түмэр нугалагдадаг байгаа һаа, мүнөө нүхэр Кихогой оньһожоруулһан станок дээрэ хэгдэдэг болоо. Тэрээнэй ашаар үйлэдбэри дээрэ энэ жэлэй турша соо 3469 түхэригэй арбилалта хэгдэбэ.

Нүхэр Кихо болбол ажалай үнэр бүтээсын түрүү методые хүдэлмэри дээрээ хэрэглэхэ зуураа, өөрынгөө баян дүй дүршэл ба үльгэр жэшээе бусад хүдэлмэришэдэй шадабари болгохын түлөө оролдожо байна.

Мастер Кихо өөрынгөө цехын ажалые һайнаар эмхидхэһэн, хүдэлмэришэдэй жаяг заршамые эрхимээр табиһан, мүрысөөе үргэнөөр дэлгэрүүлһэн байна. Эбэ цехын 32 хүдэлмэришэд барандаа үйлэдбэриингөө нормые үлүүлэн дүүргэнэд.

Иимэ хүдэлмэриин үрөөр инструментальна цехынхид жэлэйнгээ түсэбые 196 процент дүүргээд, шэнэ Сталинска табанжэлэй түрүүшын жэлэй эсэс хүртэр хоёр жэлэй түсэбые дүүргэхэ гэһэн уялга абаба.

А. Вампилова.

УЛАН-УДЫН ДЕПОДО.

Бэлэдхэлэй цехын ахалагша слесарь Золотовский жэлэйнгээ түсэбые 9 һарын турша соо 128 процент дүүргэһэн байна. Нүхэр Золотовский нормоео үдэр бүхэндэ 250—300 процент дүүргэнэ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: слесарь Золотовский хүдэлмэрилжэ байна.

И. Красавцевай фото.

ВКП(б)-гэй ГОРКОМДО

Сталинска Конституциин Үдэрые үнгэргэхэ тухай ВКП(б)-гэй городской комитедэй бюро тогтоол гаргаба. Сталинска Конституциин Үдэр болохо һайндэртэ бидэнэр болбол Соведүүдэй VIII-дахи Онсо томилолгото съезд дээрэ Сталинска Конституциие баталан абаһанһаа хойшо 10 жэл болоһоной ойе тэмдэглэхэ байнабди. Энэ Үдэр хадаа РСФСР-эй ба БМАССР-эй Верховно Соведүүдтэ һунгалтануудые хэхэ Үдэрэй урдатаа үнгэргэгдэхэ байна.

Энэ һайндэртэ бэлэдхэл хэхэ ба үнгэргэхын тулада ажалшадай депутадуудай городской Соведэй гүйсэдхэхэ комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Сабуров түрүүтэйгөөр городской комисси байгуулагдаба.

ВКП(б)-гэй горкомой бюро болбол Сталинска Конституциин Үдэртэ зорюулжа, ажаүйлэдбэриин предприятинууд ба эмхи зургаануудаар баярай заседанинуудые үнгэргэхые районуудай организацинуудые уялгаба.

Декабриин 5-да ажалшадай депутадуудай Улан-Удын городской Соведэй баярай заседани хадаа партийна, комсомольско, профсоюзна организацинуудтай болон Советскэ Армиин гарнизоной түлөөлэгшэдтэй хамта үнгэргэгдэжэ, тэрээн дээрэ „Сталинска Конституциин арбан жэлэй ой тухай" элидхэл ВКП(б)-гэй горкомой секретарь нүхэр Култышев хэхэ байна.

Декабриин 5-ай үглөөгүүр городой һургуулинуудта үхибүүдэй утренник болохо юм.

Манай коллектив иигэжэ угтахань

—Советскэ байгуулалтын хүсэн түгэс илалтануудые алтан үзэгүүдээр баталһан Сталинска Конституциин һайндэрые манай шэлэй заводой коллектив ажал хүдэлмэриин амжалтануудаар угтахын түлөө тэмсэжэ байна.

Заводнай заһабарида орожо хэдэн үдэр соо зогсоһоноо мүнөө хүдэлмэрилжэ эхилээ. Шэл хайлуулгын эхилһэнһээ хойшо алдаршаһан стахановецууд шэл хайлуулдаг пеэшэн дээрэ хүдэлмэрилдэг Д. А. Галеницкий, бригадир мастер Аксеновач, шэл оголоогшод Шитана, шулуушадай бригадир Костин ба бусад Сталинска Конституциин үдэртэ бэлэг болгон ажалай даалгабариие ходоо үлүүлэн дүүргэнэ.

Мүнөө заводой коллективэй дунда Сталинска Конституциин агууехэ удхашанарые ойлгуулха хүдэлмэри үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнэ. Хүдэлмэришэдэй дунда ба мүн тэдэнэрэй гэр бүлынхидэй дунда саг үргэлжэ хөөрэлдөөнүүд ба лекцинүүд үнгэргэгдэнэ.

Заводой клубта декабриин 4-эй үдэшэ Сталинска Конституциин үдэртэ зорюулһан баярай заседани үнгэргэгдэжэ, Сталинска Конституциин 10 жэлэй ой тухай элидхэл хэгдэхэ ба мүн энэ заседани дээрэ эрхим стахановецууд шагнагдаха юм. Заседаниин һүүлээр уран һайханай концерт харуулагдаха,—гэжэ тус заводой парткомой секретарь нүхэр Логвиненко ба завкомой түрүүлэгшэ нүхэр Куц гэгшэд манай корреспондентдэ мэдүүлбэ.

Жуковай методээр

Паровозо-бүтээлгын заводой колесно цехын хүдэлмэришэд Сталинска Конституциин үдэрые ажалай габьяагаар угтажа байна.

Заточник нүхэр Силат гэгшэ гүрэнэй заводой эрхим заточник Иван Жуковай методээр хүдэлмэрилжэ, халаанайнгаа нормые 300-һаа 400 процент хүртэр дүүргэжэ байна. Цехын түрүү токарьнуудай нэгэниинь болохо нүхэр Булатный болбол һарынгаа даалгабариие 20 хоногто дүүргээд, мүнөө үдэрэйнгөө нормые 300 процент хүртэр дүүргэнэ.

2,5 нормо токарьнууд Брулев ба Чалинский гэгшэд үдэр бүридэ үгэжэ байна.

А. Коротаева.

МАЛШАДАЙ МҮРЫСӨӨЕ ИИГЭЖЭ ЭМХИДХЭНЭБДИ

1. ДАМЖУУЛГЫН УЛААН ТУГ

Колхозно малажалые хүгжүүлэн, тэрэнэй ашаг шэмые арбидхажа, гүрэндөө элбэг ехэ һү, тоһо ба бусад продуктнуудые үгэхын түлөө манай „Комсомол" колхозой бүхы малшад хоорондоо мүрысэһэн, мүн колхозоо бодото уялга абаһан байгаа.

Социалистическэ мүрысөөн гээшэ малажалые хүгжүүлхэ ябадалай шухала хэрэгсэл гэжэ тоолоод, колхозой правлени ба партийна организаци болбол тэрэниие үдэр бүриин хүтэлбэреэр хангаһан байна. Правлениин ба партийна организациин дамжуулгын Улаан туг түрүүлэгдаа һэн. Энэ хадаа мүрысөөндэ түрүүлһэн фермэ, гүүртэнүүдтэ барулагдаха юм гэжэ малшан бүхэн ойлгоһон байгаа.

2. ШАЛГАЛТА

Октябрьска социалистическэ революциин XXIX жэлэй ойн удаа тээ колхозой правлени ба партийна организаци малшадай дундахи социалистическэ мүрысөөнэй дүнгые гаргаа һэн. Колхозой морииной-товарна фермэ энэ мүрысөөндэ илажа, тэрэ дамжуулгын Улаан туг абаба.

Тус фермэ адуу мориды үсхэбэрилхэ тэрэнэй түсэб—108 процент, түл абаха түсэбөө—106 процент дүүргэһэн, адуу мориной элдэб халдабарита үбшэниие гаргаһан байха юм. Мүн унаагай бүхы мориды колхозникуудта даалгажа үгэхэй. Фермые даагша нүхэр Ж. Ж. ...ов гэгшэ моришод ба адуушадай хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэжэ шадаһан, мүн тэдэнэрэй мүрысөөе бодотоор хүтэлбэрилһэн байха юм. Фермын хүдэлмэрилэгшэдэй дундаһаа түрүү адуушан Цырен Цыденов гэгшэ һайн хүдэлмэреэ ходоодоо шалгаржа ябана. Энэ хадаа адуулгые тон шадабаритай-гаар эмхидхэжэ, бүхы адуугаа саг үргэлжэ тобир тарган ба шадал һайнтай байлгадаг юм. Түл абалгые жэлһээ жэлдэ хохоролтогүйгөөр үнгэргэдэг байна. Энэ жэлдэ 24 унагадые абаад, бараниинь бүрин бүтэнөөр ондо оруулаа. 1945—46 онуудай үбэлжэлгын үедэ 96 толгой адуу мориды бүхэли үбэлдөө адуулжа, бултыень тарганаар харууһалһан байха юм.

3. ЭДЭ ТООНУУД ЮУН ТУХАЙ ХЭЛЭНЭБ

Нэгэдэхи бригадын моришон Очиржап Субатов гэгшэ энэ ажалда орооһоо, үнишэн болоо. Тиимэһээ жэл ерэхэ бүри хүдэлмэридөө дүршэлтэй боложо, ходо һайн жэшээ харуулна. Энэ болбол мүнөө жэлдэ өөртөө даажа абаһан 11 гүүдһээ 11 унага абажа, нэгэшье хохорото үйгөөр ондо оруулаа. Тэрэшэлэн тараан ажалай хоердохи бригада ба һүнэй-товарна фермын бригада өөһэдтөө даажа абаһан гүүдээ түрүүлээд, түлнүүдыень гарзагүйгөөр тэнжээбэ.

Һүнэй-товарна фермэ (даагшань нүхэр Доржиев) эбэртэ бодо мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэбые 10 һарын турша соо 102 процент дүүргэһэн байна.

Малшад Дарма Базаржапов, Батажап Цыренжапов, Буда Батоцыренов ба бусад өөһэдынгөө даажа абаһан үхэр малые нэгэшье хохоролтогүйгөөр ба тон тарганаар харууһалдаг байна. Эдэнэй зун, намарай адуулгые зүбөөр эмхидхэжэ, үхэр малаа үбэлэйнь байрада һайн шадалтайгаар оруулаа. Мүн үнгэрэгшэ үбэлэй үедэ эдэ малшад үбһэ тэжээлээ дутамагшье һаа, бэлшээриие һайнаа хэрэглэһэнэй ашаар бүхы малаа бүрин бүтэнөөр үбэлжүүлээ һэн.

Хонинной-товарна фермэ байгша оной арбан һара соо хонин ямаадай тоо толгойе 20 процент нэмээгээ.

4. ҺАНААГАА АМАРХАГҮЙБДИ

10 һара соо иимэ дүнгүүдые харуулаад байһан „Комсомол" колхозой малажалай хүдэлмэрилэгшэд эды тэдыгээ гээ һанаагаа амаржангүй, саашадаа улам эршэтэйгээр хүдэлмэрилхые хүсэнэ. Адуу малай харууһалгын эгээл харюусалгатай үе үбэл байһан туладань колхозой малшан бүхэн энэ харюусалгатай сагые амжалтатайгаар үнгэргэхын түлөө али болохоор тэмсэжэ байха юм. Адуу малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые тушаан абаха аймагай комисси манай колхозой байдалые хаража үзөөд байхадаа, үбэлжэлгэдэ хангалтатайгаар бэлэдхээ гэһэн сэгнэлтэ үгөө. Манай бүхы фермэнүүд бодо ба нарай малай байранууды саг соонь заһабарилжа дүүргэһэн, мүн үбэлэй үедэ хэрэглэгдэхэ хохир дэбисхэр бардам хүрэхөөр бэлэдхэһэн байна. 363 центнер нэмэлтэ тэжээл бэлэдхэдэ. Мүнөө тэжээл бэлэдхэхэ хүдэлмэри үргэлжэлүүлэгдэһээр. Энээндэ 18 хүн, 19 мори унаа, 2 сенокосилка эдэлүүлэгдэнхэй.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй гол дутуу зүйл хадаа үбһэ тэжээл дээрэ байна. Энэ жэлдэ ган гасуур байһан дээрэһээ колхознай үбһэ хуряаха түсэбөө вагова суглуулгын талаар дүүргэжэ шадаагүй. Иимэ байдал мүн ондоошье колхозуудта бии. Тиимэ болохолоор манай колхозой бүхы малшад олонхи һүреэгүүдээ үбэлэй бэлшээридэ адуулжа, хээрын ха дин дээрэ ондо оруулха байна. Малай бүхы бэлшээри хубаагдажа, фермэнүүдтэ тушаагданхай. Хээрэ бэлшэхэ мал хүсэд бүлэглэгдэһэн байна.

5. ЕРЭХЭ ЖЭЛДЭ ҮБҺЭ ЕХЭЭР АБАХЫН ТҮЛӨӨ.

Адуу малай үбэлжэлгые гарзагүйгөөр үнгэргэхын түлөө бүхы хэмжээнүүдые абахатаяа хамта, колхозой фермэнүүдэй хүдэлмэрилэгшэд, мүн тарян ажалай бригадынхид 1947 ондо тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын зорилгоор, сабшалангай ургаса һайжаруулха хүдэлмэри үргэнөөр ябуулха зорилготой. 1946 оной зун колхозникууд 27 километр һубаг канава малтаһан байна. Энэ хадаа ерэхэ жэлдэ горьтойхон талмай газар уһалха арга олгохо юм. Мүн Хэжэнгэ голые хаажа, сабшалангай газар дээгүүр халяахын зорилгоор, модо шулуу мэтын хэрэгсэлнүүдые бэлэдхэжэ эхилэнхэй. Энэ хүдэлмэри үбэлэй үедэ үшөө эршэтэйгээр ябуулагдаха байна. Тэрэшэлэн Хурьгад гэжэ горхые хаажа газараа уһалхаар хараалаанхайбди.

Сабшалангай ургасые дээшэлүүхын зорилгоор, луговодуудай тусхай бригада эмхидхэгдээ. Энэ бригадые нүхэр Доржиин гэгшэ хүтэлбэрилнэ. Бригадын членүүдтэ дүршэлтэй луговодууд оролсонхой. Тус бригада сабшалан һайжаруулха үбэлэй үеын хүдэлмэриие агротехническэ заабариин еһоор, саг соонь дүүргэхэ уялга абажа социалистическэ мүрысөөндэ оролсоһон байна.

6. КОЛХОЗДОМНАЙ ДҮРШЭЛТЭЙ МАЛШАД ОЛОШОРЖО БАЙНА

1946—47 онуудай үбэлжэлгые амжалтатайгаар үнгэргэжэ, адуу малаа улам олошоруулан, тэдэнэй ашаг шэмые дээшэлүүлжэ, Сталинска дүрбэдэхи табанжэлэй түсэбөөр хараалагдаһан агууехэ зорилгонуудые бэелүүлхэ арга-боломжонууд „Комсомол" колхоздо дүүрэн бии. Колхоздо үнэн сэхээр хүдэлмэрилдэг түрүү хүнүүд иилэдгүй олон. Тэдэнэр өөһэдынгөө дүршэлые улам бэхижүүлэн, бүхы малшадта үльгэр жэшээ харуулха байһаниинь лабтай.

Колхозой правлени ба партийна организациин зайлашагүй шухала зорилгонуудай нэгэниинь хадаа малшадай бүхы эрилтэнүүдые хүсэдөөр хангаха, тэдэнэрэй дундахи мүрысөөе улам эршэтэйгээр хүтэлбэрилэн, хүн бүхэнэй уялгануудые заатагүй дүүргүүлхэ ябадал болоно. Үбэлэй үедэ малшадые дулаан хубсаһа хунар, һайн эдеэ хоолоор, мүн культурна хэрэгсэлнүүдээр таһалдуулангүй хангаха шухала. Мал адуулха хүнүүдые илангаяа халуунаар анхаарха хэрэгтэй. Тэдэндэ түбхын түрүүн һайн мори, дулаан дэгэл, даха, гутал, бээлэй, малгай мэтые үгэхэ шухала.

7. РЕСПУБЛИКАНСКА МҮРЫСӨӨНДЭ ЭДИБХИТЭЙГЭЭР ОРОЛСООБДИ

Закаменай аймагай Кагановичын нэрэмжэтэ артелиин эрэгтэй эмэгтэй колхозникууд малшадай бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ үүсхэл гаргажа хандаһан байгаа. Энээнииие „Комсомол" колхозой бүхы малшад халуунаар угтажа, бүхэреспубликанска социалистическэ мүрысөөндэ эршэтэйгээр оролсоһон байна. Тэрэ мүрысөөндэ оролсоходоо колхозой членүүд үбэлжэлгэ, түл абалгые гарзагүйгөөр үнгэргэхэ, зоотехническэ заабаринуудые нарин нягтаар сахиха, үбэлэй адуулгые зүбөөр үнгэргэхэ мэтын хэмжээнүүдые эгээл шухалашалһан байха юм.

Мүнөө колхозой товарна фермэнүүд адуу малаа үбэлэйнь байрануудта оруулжа байна. Түрүү фермэ, гүүртэнүүд үбэлэй түрүүшын һарануудта эдюулхэ үбһэ тэжээлээ газаагаа зөөжэ асаранхай. Тиимэ фермэнүүд түрүүшын шанга хүйтэнэй болохотой хамта, буруу хашараг, түлгэ мэтын муу шадалтай малые халуулжа эхилхэ байна.

Ц. Эрдыниев,

Хэжэнгын аймагай „Комсомол" колхозой правлениин түрүүлэгшэ,

Түсэбһөө гадуур 500 центнер

Усть-Баргажанай загаһа барилгын моторно станци болбол загаһа барилгын жэлэйнгээ түсэбые болзорһоонь уридшалан дүүргэбэ. Тус станци 12.500 центнер загаһа гүрэндөө тушаагаа.

Энэ моторно станци 1946 оной эхилхэһээ хойшо Эхэ орондоо 20 мянганһаа үлүү түхэригэй олзо оруулба. Иимэ амжалтануудые эндэхи загаһашад онсо һайн ажалаараа түйлаа.

Загаһашад болбол Сталинска Конституциин үдэрэй хүндэлэлдэ дэлгэрһэн мүрысөөндэ оролсожо, энэ жэлэй эсэс хүртэр үшөө 500 центнер загаһа гүрэндөө тушааха гэһэн уялга абаад, бүри эршэтэйгээр хүдэлмэрилжэ байна.

Н. А. Некрасовай турэһэн үдэрһөө хойшо 125 жэлэй ой тухай

Ородой агууехэ поэт Н. А. Некрасовай турэһэн үдэрһөө хойшо 125 жэлэй ой 1946 оной декабриин 9-дэ гүйсэхэтэй дашарамдуулан СССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй тогтоохонь хадаа:

1. Н. А. Некрасовай турэһэн үдэрһөө хойшо 125 жэлэй ойе үнгэргэхэ Бүхэсоюзна комитедые иимэ составтайгаар тогтоохо гэбэл: Фадеев А. А. (түрүүлэгшэ), Айбек Муса, Барбарус (Варес И.) Вавилов С. И., Гулям Гафур, Евгеньев-Максимов В. Е., Еголин А. М., Иссаакян А. С. Ильин Н. В., Исаковский М. В., Калашников А. Г., Кирпотин В. Я., Колас Якуб, Качалов В. И., Лебедев-Кумач В. И., Лебедев-Полянский П. И., Мещанинов И. И., Михайлов Н. А., Михалков С. В., Орлов Л. Н., Палецкис Ю. И., Пахомов А. Ф., Пластов А. А., Прокофьев А. А., Розанов И., Сурков А., Твардовский А. Т., Тихонов С., Турчанинова Е. В., Тычинина П. Г., Упитс А. М., Храпченко М. Б., Чуковский К. И., Шмаринов.

2. Н. А. Некрасовай түрэһэн үдэрһөө хойшо 125 жэлэй ойе үнгэргэхэ талаар Бүхэсоюзна комитедтэ иимэ уялгануудые даалгаха: Н. А. Некрасовай дурасхалые мүнхэжүүлхэ талаар хэмжээ-ябуулгануудые зохеохо Н. А. Некрасовай зохеолые Советскэ Союзай ажалшадай дунда үргэнөөр тараахаа ябадалда туһалха. Н. А. Некрасовай түрэһэнһөө хойшо 125 жэлэй ойн үдэрэй баяраа заседани Москва городто үнгэргэхэ.

3. 1946—1949 онуудай турша соо Н. А. Некрасовай зохеолнуудые бултыень суглуулжа хэблэн гаргаха, тиихэдэ түрүүшынь томые 1946 оной декабриин 4-эй үдэртэй холбогдуулан гаргаха.

4. Ленинград, Ярославль городуудта Н. А. Некрасовай памятнигуудые бодхоохо. (ТАСС).

Армиһаа табигдагшадые халуунаар угтахын түлөө

Советскэ Армиһаа табигдажа ерэхээ байһан сэрэгшүүдые эрхимээр угтаха ябадалые эмхидхэхэ тухай ВКП(б)-гэй Обкомой бюро ба БМАССР-эй Министрнүүдэй Совет дэлгэрэнгы тогтоол һаяхан гаргаба.

ВКП(б)-гэй Обком ба Совмин энэ тогтоолдоороо советскэ, партийна, комсомольско ба ажахын организацинуудай хүтэлбэрилэгшэдые Советскэ Армиһаа табигдагшадые эмхитэйгээр угтаха гэжэ уялгалба.

Городууд ба аймагай центрүүдтэ армиһаа табигдагшадай бууха тусхай гэр байра (гостиница) түхеэрэхэ еһотой Улан-Удэ, Татаурово, Сэлэнгэ, Темлюй, Заиграево, Култук, Галуута нуур, Зэдэ, Наушки мэтын түмэр замай станцинууд ба Кордоной блок-пост дээрэ зохихо аймагуудай ба городуудай ажалшадай депутадуудай Соведэй гүйсэдкомууд армиһаа табигдагшадые угтаха харюусалгатай дежурнануудые томилхо, табигдажа ерэһэн сэрэгшүүдэй буужа амарха гэр байра түхеэрэхэ, тэдэнние гэртэнь хүртэр мори гү, али машинаар хангаха зэргэтэй.

Зэдэ станци дээрэ бууһан сэрэгшүүдые город Городок, Закаменай, Торейн ба Зэдын аймагуудай центрнүүд хүртэр комбинадай автотранспортаар хангахыень Зэдын комбинадай начальник нүхэр Тимошенко ба Городогой горкомой секретарь нүхэр Халеев гэгшэдые уялгалба.

Армиһаа табигдаһан сэрэгшүүдые шэрэхын тула Социальна тэдхэмжын Министерствын хэһэн эрилтын еһоор автомашинануудые үгэжэ байхаар Союззаготтрансын республиканска отделени (нүхэр Вегошников) ба БМАССР-эй Совминэй дэргэдэхи автоуправлени (нүхэр Пехарев) ба хэлхээ-холбоонэй управлени (нүхэр Ишин) уялгалагдаба.

Армиһаа табигдажа ерэһэн, тэдэ Баунт, Курумкан, Баргажан, Хойто-Байгал гэхэ зэргын холын аймагуудта нютагтай сэрэгшүүдые самолёдоор гэртэнь абаашаха ябадал хангахыень 37 авиотрядай командир нүхэр Черновые уялгалба.

Тэдхэмжэ етээр хэрэглэхэ еһотой сэрэгшүүдтэ Социальна тэдхэмжын Министерствын органууд нэгэн дорын туһаламжа үгтэхэ байна.

Советскэ Армиһаа табигдажа ерэһэн сэрэгшүүдые жэшээтэ һайнаар угтахын ба тэдэнние ниитэ-политическэ ажабайдалда эдибхитэйгээр хабаадуулха ба ажал хүдэлмэридэ түбхинүүлхэ али болохо шухала хэмжээнүүдые абахаар советскэ, ажахын ба партийно-комсомольско организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд уялгалагдаба.

Армиһаа табигдагшадые угталгые эмхидхэхэ республиканска комисси нүхэр Криштаб түрүүтэй 6 хүнһөө бүридэжэ байгуулагдаба. Мүн городской ба аймагай комиссинууд байгуулагдаха байна.

Продукцинга ассортиментые үргэдхэжэ байна

Мяготпромсоюзай системын артельнүүд бүтээн гаргажа байгаа зүйлнүүдэй [illegible] ассортиментые үргэдхэжэ байна. Баргажанай аймагай „Понбайка ец“ гэжэ промартель (түрүүлэгшэнь нүхэр Госсман) мод ба амһартануудые хахаха цех нээһэн байхаһаа гадна, лабирхай гаргаха цехые хүдэлгэжэ эхилээ.

„Труд б инвалида“ гэжэ артель (Хойто Байгалай аймаг) шарга дугаар ба бусад ажахын хэрэгсэлнүүдые гаргаха модо болбосоруулдаг цех нээбэ.

Мүн Кударын аймагай Ранжуровай нэрэмжэтэ олзобориин артель (түрүүлэгшэнь нүхэр Боголюбов) шабар амһартануудые хэхэ цех үйлэдбэридэ оруулхань.

Кяхта городто

Малажалай түрүүшүүлэй зүблөөн

Ноябриин 28-да Кяхтын аймагай түрүү малшадай зүблөөн болобо. Эндэ аймагай 55 түрүү малшад сугларжа, малай үбэлжэлгые үнгэргэхэ зорилго тухай аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Чесноковой элидхэл зүбшэн хэлсэбэ.

Колхозуудай малшадта 27.136 түхэригэй эд бараан

Аймагай колхозуудай малажалай хүдэлмэришэдтэ худалдахын тула Кяхтын аймпотребсоюз 27.136 түхэригэй бүд, валенка, нэхэ, мыло, дабһа, зурхул, керосин болон бусад зүйлнүүдые энэ үдэр хүлеэн абаба.

Эдэ товарнууд ойрын үдэрнүүдтэ колхозуудта гаргагдажа, малшадта худалдагдаха байна.

Промкомбинадай стахановецууд

Үргэн хэрэглэлэй эдлэлнүүдые үлэмжэ ехээр гаргаха ябадалда Кяхтын промкомбинадай стахановецууд эдэбхитэйгээр оролсоно.

Энэ үдэр, сабхишан Косталев даалгабаринаа 136 процент, Дементьев—140, валенка дарадаг мастер Прудников—126, хубсаһа оёдогой мастер Матресова 123 процент гүйсэдхэжэ мэтэ-р үдэрэйнгөө даалгабаринь үлүүлэн дүүргэбэд.

Коллекциин шэнэ экспонадууд

Хизаарые шэнжэлхэ историческэ Кяхтын музейн научна хүдэлмэрилэгшэ Нина Владимировна Миронова олохо ёо шухаг шулуунай коллекцинүүдые шэнжэлээд, музейн геологическэ таһагай экспонадуудта шэнэ нэмээлтэ болгон мүнөөдэр оруулба.

Тарилгада бэлэдхэлые дүүргэбэ

Аймагай газарай таһагта орохо-ло, Усть Киранай Кировэй нэрэмжэтэ (түрүүлэгшэнь нүхэр Чебаков) ба Ворошиловэй нэрэмжэтэ колхозууд (түрүүлэгшэнь нүхэр Гармаев) ноябриин 28-да ногу, борной, хомут зэмсэгүүдэйнгээ заһабарине дүүргэхэ эд галана, сиһэ тоггоохо ормаг хэжэ дүүргээ гэжэ дуулгаба.

Счетоводуудай семинар

Колхозуудай счетоводуудай семинар мүнөөдэр хүдэлмэрэ эхилбэ. Энд жэлэй тоосоо гаргаха ба инвентаризаци хэхэ тухай асуудал хэлсэхэ байна.

г. Кяхта. Б. Дымбрылов.

Нэгэдэмэл нацануудай организациин Генеральна Ассамблейн комитедүүдтэ

Союзна державануудай зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай информаци үгэхэ гэһэн советскэ дурадхалые зүбшэн хэлсэлгэ

НЬЮ-ЙОРК, ноябриин 27. (ТАСС-ай спецкор). Энээнэй урда тээ мэдээсэгдэһэн ёһоор, № 1 комитедэй үсэгэлдэрэй заседани дээрэ үгэ хэлэхэдээ, Советскэ делегациие толгойлогшо В. М. Молотов болбол хилын саана байһан союзна сэрэгүүд тухай информаци үгэхэ гэһэн советскэ дурадхалые зүбшэн хэлсэһэнэй дүнгүүдые согсолдхэбэ. Тиихэдээ Нэгэдэмэл нацануудай организациин членүүд болоһон бүхы гүрэнүүд хадаа буу зэбсэгүүдые бүхы талаһаа хасахатай шэнгэжэ үнэн тухай асуудалые Аюулгүйн Соведэй хараада үгэхэдэнь өөһэдынгөө территори дээрэ байгаа зэбсэгтэ хүсэнүүд болон буу зэбсэгүүд тухай тоо мэдээнүүдые үгэхэ тухай нэмэлтэ дурадхал оруулһан байгаа.

Молотовой үгэ хэлэһэнэй һүүлээр США-гай, Великобританиин ба Францын делегадууд мүнөө хэлсэгдэжэ байһан асуудал тушаа өөһэдынгөө һанал бодолые мэдүүлһэн байха юм. США-гай түлөөлэгшэ Коннэли болбол хилын саана байһаншье, мүн тэрэнээ эн союзна нацануудай өөрынь территоринууд дээрэшье байгаа хамаг бүхы зэбсэгтэ хүсэнүүд тухай тоо мэдээнүүд Нэгэдэмэл нацануудай организацида үгтэхэ ёһотой гэжэ үсэгэлдэр английскэ делегациин оруулһан дурадхалые дэмжэн дүнгэлсэнэб гэһэн аад, эндэ үгтэһэн информацине шалгахын тулада Нэгэдэмэл нацануудай организациин инспекциин системые дары тогтоохо тухай английскэ дурадхалые буруушааба.

Шэнэ советскэ дурадхал тухай хэлэхэдээ, Коннэли болбол богонихон ажаглалтануудые хээд лэ дүүргэбэ. Тэрэнние юун гэжэ ойлгохоб гэхэдэ өөһэдынгөө территори дээрэ байһан союзна державануудай сэрэгүүд ба буу зэбсэгүүд тухай информаци үгэхэ гэһэн дурадхалһаа американска делегаци арсанагүй. Коннэли болбол американска зэбсэгтэ хүсэнүүдтэ хабаадаха ямар нэгэн информацине США нюуха далдалха энэгүй гээд мэдүүлбэ.

Британска делегат Ноэль-Бэйкер гэгшэ хилын саана байһан сэрэгүүд тухай информаци гэашэ сэрэгэй-штабуудай комитедтэ бараг үнэтэй байха үгы гэжэ онсолхо һанаатай элгэбээр баадхажа хэлэбэ. Мүн тэрэшэ эн союзнигуудай сэрэгүүд тухай информаци үгэхэ гэһэн советскэ дурадхалые абаха ябадал хадаа „плиспекци ба шалгалтын системые“ дары байгуулха ябадал тай холбоотой юм гэжэ баадхан хэлэһэн зандаа байна.

Тиигэжэ асуудал табиһаниие буруушаажа, францускэ делегат Пароди гэгшэ үгэ хэлэбэ. Тэрэ хадаа энэ комитет нэгэн һаналтай шиидхэбэриие түргэнөөр гаргажа шадахын тулада, өөрынгөө позициие дахалдаха аргатай үзэнтэй гээд английскэ делегациие уряалһан байгаа.

Хилын саана байһан союзна державануудай сэрэгүүд тухай информаци абаха гээшэ буу зэбсэгүүдые хороохо хэрэгтэ нилээд үй туһалха ба мүн гадаадын территоринууд дээрэ байһан сэрэгүүдэй тоосынь хэмдэнь оруулжа хорооохо ябадалда туһалха байна гэжэ Пароди тэмдэглэбэ. Дүүргэлтэ дээрээ, Пароди болбол минии һанахада, Советскэ делегациие толгойлогшо Молотовой оруулһан нэмэлтэ дурадхалынь хүсэд зүйтэ байна гэжэ хэлээ.

Великобританиин делегат Франциин түлөөлэгшын хэлэһэн юумэдэ сухалаа хүрэһэн байба. „Франциин түлөөлэгшын үгэ хэлэһэнэй һүүлээр, дуугай һууха шадахагүйб“ гээд тэрэ гэнтэ лэ дуулһан байха юм. Пародиин хэлэһэн үгынь, удхань яһала тодо һонор байбашье Ноэль-Бэйкер болбол тэрэ энэй хэлэһэн юумые ойлгоогүйб гээд францускэ делегациие өөһэдынгөө һанал бодолые тайлбарилжа үгэхыень гуйһан байгаа.

Удаа тээнь Молотов үгэ абаба.

Молотовой хэлэһэн үгэ

Хэрбээ мүнөөдэр хэлсэжэ байһан асуудал тушаа булялдаата хэлсээниие мүнөөдэр дүүргэхэ байгаа юм һаа, би болбол г-н Коннэли болон г-н Ноэль-Бэйкер гэгшэдэй хэһэн ажаглалтанууд тушаа үлэмжэ тодорхойгоор хэлэхэ һанаатай байнаб. Хэрбээ манай булялдаата хэлсээнэй мүнөө тиигэд дүүрэхээ байгаагүй юм һаань, би оройдоо нэгэ ажаглалта хээд лэ дүүргэхэмни.

Тиихынгээ урда тээ би хадаа, г-н Пародиин мүнөө һаяхан хэлэһэн юумэ тушаа нэгэ хэдэн үгэнүүдые хэлэхэмни гээшэ. Г-н Пародиин хэлэһэн юумые францускэ ба английскэ хэлэн дээрэ дуулаһан аад, тэрэнние ойлгоогүй байнсоб гэжэ г-н Ноэль-Бэйкер хэлэһэн. Тиимэд би хадаа энэ хэлэһэн юумэдэнь ойлгосогүй юумэ байгаагүй гэжэ хэлэхэ байнаб. Г-н Пароди дурадхал оруулба гү? Г-н Ноэль-Бэйкер энэ дурадхалыень зүбшөөнгүй байжа магад гээд тэрэнь ондоо асуудал ааб даа.

Ноябриин 20-до оруулһан дурадхалдаа нэмэлтэ болгожо, мүнөөдэр Советскэ делегациин хэлэһэн дурадхал тухай делегадуудай анхарлые үшөө дахин хандуулха ёһотой байнаб.

Энэ дурадхал тушаа дары дээрэ гансал г-н Коннэли һанамжаяа хэлээд байна. Тэрэ хадаа мүнөөдэр оруулагдаһан советскэ дурадхалай түрүүшын хубинь хүсэд аргатахаар байна гэжэ мэдүүлбэ. Тиихэдээ энэ түрүүшын хубин соонь юун гэжэ хэлэгдэнэб? Тэрээн соо иигэжэ хэлэгдэнэ:

„Генеральна Ассамблей болбол Нэгэдэмэл нацануудай организациин член болоһон бүхы гүрэнүүд зэбсэгтэ хүсэнүүд ба буу зэбсэгүүд тухай тоо мэдээнүүдые үгэхэнь шухала гэжэ тоолоно“.

Г-н сенатор Коннэли болбол энээн тушаа хэлэхэдээ, Советскэ делегациин оруулһан тус дурадхалые зүб гэжэ дүүрэн мэдэрхэ байнаб гэбэ. Тиин, би хадаа тэрэнэй яһала бүдүүн хоохойгоор иигэжэ хэлэхэдэнь буруугаар дуулааагүй бэзэб гээд бээһээн асууһан байгааб (зал соо хүхюун һэргэлэн болоно). Хэрбээ зэбсэгтэ хүсэнүүд ба буу зэбсэгүүд тухай тоо мэдээ үгэхэ гээшые г-н Коннэлиин үнэхөөрөө зүбшөөхэ байгаа юм һаань, тэрэнь айхабтар шухала мэдүүлгэ болоно.

Тиигээд байгаа юм һаа г-н Коннэли болбол армида, уһан-сэрэгэй флотдо, авиацида байһан сэрэгэй персоналһаа гадна, мүн тэрэнэлэн бүхы гүрэнүүдтэ бии байһан буу зэбсэгүүд тухай тоо мэдээнүүдые үгэхэ ябадалые зүбшөөхэ байнабшуу. Бүгэдын мэдэһээр, эдэ буу зэбсэгүүдэй дунда, атомна зэбсэгүүд ба ракетнэ зэбсэгүүд тухайшье, мүн ондоо янзын буу зэбсэгүүд тухайшье оролсохо юм. Эдэ бүхы асуудалнууд тушаа информациие заатагүй үгэжэ болохо байһаниие г-н Коннэли үнэхөөрөө зүбшөөнэ гээшэ гү? Хэрбээ тиихэ байгаа юм һаань, тэрэнь угаа һайшаалтай байхал.

Нүгөө талаһаа, мүнөөдэр Советскэ делегациин оруулһан дурадхалнууд тушаа г-н Ноэль-Бэйкерэй (Англи) үшөө хэлээдүй байһыень тэмдэглэхэ ёһотой байнаб. Тэрэ хадаа нэгэ хэдэн үдэрэй саада тээ британска делегациин оруулһан дурадхалые абахуулха гэжэ баадхаһан зандаа байба. Тэрэ хадаа, мүнөөдэр Советскэ делегациин оруулһан дурадхал тушаа үгэ хэлээдүй, зүгөөр Советскэ делегациин оруулһан энэ нэмэлтэ дурадхал тухай энэ заседани дээрэ ойдоо мүнөө һая мэдээд, тэрэниие шэнжэлэн үзэхын тулада дары дээрэ сүлөө забгүй байжа магад. Тиимэ байгаа юм һаань, делегадуудай энэ дурадхалые шэнжэлэн үзэжэ, тус асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ орохын тулада нэгэ бага хүлеэжэ шадаха байна ди.

Энэ асуудалые зүбшэн хэлсэлгэдэ тусгаар ехээр һанаагаа табиһан тэдэ делегацинуудай зүгһөө мүнөөдэрэй советскэ дурадхал тушаа эли тодо мэдүүлгэнүүдые абаадүй байнаб ди гэжэ тэмдэглэнэб. Советскэ делегациин мүнөөдэр оруулһан дурадхалда бусад делегацинуудай ямар хандаха байһанайнь эли тодо болоод байхадынь, г-н Коннэли ба г-н Ноэль-Бэйкер гэгшэдэй мүнөөдэр хэһэн мэдүүлгэнүүд тушаа, хэрэгтэй болоод байгаа юм һаань, хожом үлэмжэ тодорхойгоор хэлэхэ байнаб.

Молотовой һүүлээр үгэ хэлэһэн францускэ делегат Пароди болбол советскэ дурадхалые Францускэ делегаци зүйтэй дээрэ тоолоно гэжэ дахяад мэдүүлбэ.

...чими мэдээсэһэн байна.

Филиппинскэ делегат үгэ хэлэхэдээ, делегадэр Никольсын хэлэһэн дээрэһээ харахада, индийскэ правительствын гомдолой үнэнтэ зүб байһаниинь элирбэ гээд тэмдэглэһэн байха юм. Урда Африкада боложо байһан юумые хараад байхадаа, фашизмын хорото муухай үндэһэ үзүүрынь үшөө бии заншаа, тэрэ үндэһэ үзүүрынь таһа татагдан хаягдаха ёһотой гэжэ мэдүүлхэдэ болоно гэбэ.

Теод Швейлин, Гондурасай, Бразилиин ба зариим бусад оронуудай түлөөлэгшэд болбол мүнөө хэлсэгдэжэ байһан асуудалай политическэ удхые баадуулжа, „энэ асуудалниие шиидхэхэ хэрэгые уласхоорондын сүүдтэ дамжуулан үгэхэ гэһэн һэдэлгэ гаргаба.

Тиимэ асуудал табиһаниие буруушаажа, СССР-эй делегат А. Громыко үгэ хэлэһэн байна. Уставай 10 ба 14-дэхи статьянууд болбол, Ассамблейн һанамжаар хадаа, нацануудай хоорондохи хани ба нэгэнниие эбдэжэ болохо айһан али бага ушар байдалые эбтэйһайнаар таа урлан түбхинүүлхэ хэмжээ абаха эрхэ Генеральна Ассамблейдэ олгохо байһан тухайнь һануулба. Эдэ статьянууд хадаа Нэгэдэмэл нацануудай организациин заршамууд эбдэгдэһэн дээрэһээн гараһан ушар байдалые хаража үзэхэ гэжэ мүн лэ хараалһан байха юм. Мүнөө эндэ эгээ тиимэ ушар байдал тухай хэлэгдэнэ гээшэ.

Мүнөө табигдаһан асуудалые хаража үзэлгые уласхоорондын сүүдтэ дамжуулан үгэхэ болохо юм һаа, тус асуудалай политическэ удхынь хоосорхожо Нэгэдэмэл нацануудай организациин нэрынь унагааха ябадал болохо һэн гээд Советскэ делегат хэлэнэ.

Мүнөө табигдаад байһан асуудалай ушар удхыень хэлэхэдээ, Громыко болбол Урда-Африканска Союзда үндэһэ яһанай илгаа гаргадаг хуули бии байһан, жэшээнь азиатска яһанай хүнүүдэй эрхынь тодорхой газар эдлүүриин хуули ба гаргадаха албан газарнуудта һууха нормонууд тухай хуули гэхэ бии байһан ушарые хэнэйшье буруушаагүй байһыень тэмдэглэбэ. Урда-Африканска Союзда ондоо яһанай үлэмжэ хүндэ хүшэр байдалые хараад, үндэһэ яһанай илгаа гаргаха гэжэ мэдэхэгүй ба бүхы арадуудынь тэгшэ эрхэтэй байһан Советскэ Союзай арадууд угаа ехээр буруушааһан гэжэ Советскэ делегат хэлэнэ. Мүн тэрэшэ Урда-Африканска Союзда ондоо яһанай арадууд тушаа илгаа гаргажа хашалан үзүүлһэн ябадалые Генеральна Ассамблей дээрэ нилээд олон делегацинууд буруушаагаад байһан тухай заагаа.

„Ондоо яһанай арадууд тушаа Африкада хашалалта байдал гаргаха болохогүй ба иимэ байдал гээшэ Нэгэдэмэл нацануудай организациин заршамуудтай огто таарахагүй байна“ гэжэ заһан Египедэй, Иранай, Хитадай, Гватемалын, Югославиин ба бусад оронуудай түлөөлэгшэдэй эндэ үгэ хэлэхыень дуулаһан байнабди.

Советскэ делегат болбол али [illegible] гүрэн доторхи расовэ хуули [illegible] оной „дотоодын хэрэг“ гэжэ [illegible] хэ гэһэн һэдэлгэнүүдэй үндэһэ үгы һыень тэмдэглэһэн байна. Тиимэ [illegible] гэнүүд хадаа нацануудай ба арадуудай аюулгүй байдалые сахиха ба гүрэнүүдэй хоорондохи хани харилсаае хүгжөөхэ гэһэн интересүүдтэ харшалжа мые хэхын зорилгоор үндэһэ эрхэ нэ гүрэнүүдэй хэрэглэжэ байгаа али угаа муу ушар байдалые [illegible] гүүлхэ гэнэ гээшэ гээд Громыко хэлэбэ.

Дүүргэлтэ дээрээ, Громыко болбол индийскэ делегациин оруулһан резолюциие Советскэ делегаци һайшаан дэмжэнэ гээд мэдүүлбэ.

Правительственна бэшэ организацинуудтай Нэгэдэмэл нацануудай организациин хани харилсаатай байха тухай

№ 2 ба 3 комитедүүдэй нэгэдэмэл заседани дээрэ

Бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федерацитай үлэмжэ нягта хани харилсаатай байха тухай үнгэрэгшэ заседани дээрэ абтаһан шиидхэбэриие правительственна бэшэ бусад организацида хабаадуулха гэһэн США-гай делегациин дурадхал үсэгэлдэр зүбшэгдэн хэлсэгдэбэ. (Эндэ бүхы дэлхэйн профсоюзуудай Федерацида дайсан харшаар хандажа эли мэдэгдэхэ болоһон американска ажалай федераци тухай франкистска Испаниин член болоһон уласхоорондын худалдаа-наймаанай палата тухай хэлэгдэнэ гээшэ).

США-гай делегат Стивенсон болбол бүхы дэлхэйн профсоюзуудай федерацида үгтэһэн эрхые американска ажалай федераци ба уласхоорондын худалдаа-наймаанай палата шэнги тиимэ организацинуудта үгөөд байгаа юм хадаа, Нэгэдэмэл нацануудай организациин үмэнэ бүхы правительственна бэшэ организацинуудай „тэгшэ эрхэтэй“ [байда]лыень гэршэлхэ бэлэй гэхэ һанал... Тиигэжэ хэлэхэдэнь мүн бусад [делега]цинуудай түлөөлэгшэдшье тэрэниие дэмжэн дүнгэлсэбэ.

Советскэ делегат болбол бүхы дэлхэйн профсоюзуудай федерациин [дурад]халые һайшаан дэмжэжэ үгэ [хэлэһэн] байна. Мүн тиигэжэ һайшаан дэмжэһэн үгэнүүдые Франциин, Украинын, [Белорусс]иин ба Польшын делегадууд хэлэһэн байгаа. Зүгөөр, голосовани хээд хада США-гай делегациин дурадхал тон үсөөхэн олонхиин дуугаар абтаба.

Американска дурадхалые [абтаһа]наһаа һүүлээр, Аргентинын делегат болбол баруун хахад бүмбэрсэгэй профсоюзуудта, плангаяа латино-американска профсоюзуудта тусгаар эрхэ олгохые эрэһэн үшөө нэгэ дурадхал оруулһаниинь тон гайхалтай байһан.

Бүдүүнээр хэһэн хуурмаг юумэ элирүүлэгдэбэ

Мэнэ һаяхан „Натализда индийцүүд хашалан үзэнэ гү?“ гэһэн гаршагтай аад, сэбэр һайхан саарһан дээрэ хэблэгдэһэн дэбтэр Генеральна Ассамблейн делегадуудта тараагдажа үгтэһэн байгаа. Дурбен гэжэ городой городской соведэй үмэнэһөө хэблэгдэһэн аад, Урда-Африканска делегациин тараһан энэ дэбтэрые зохёошод болбол Урда-Африкада индийцүүд зоотой жаргалтай һуужа, хамаг бүхы эрхэ эдлэнэ гэхэ һанаагаа зорилго табиһан байха юм. „Урда-Африкада индийцүүдтэ хандажа байһанһаа үлүү һайнаар хандаха тиимэ ямар ондоо дэлхэй дээрэ бии байха юм? гэһэн асуудалда тодоор харюусажа үгэг лэ“ гэжэ тэрэ дэбтэр соо бэшэгдэнхэй.

Мүнөөдэр, делегадуудта тараажа үгэһэн материал соогоо Индиин делегаци ба Урда-Африканска Союзда байгаа индийцүүдэй конгресс энэ асуудалда дэлгэрэнгы харюу үгэһэн байна. Эдэ материалнууд соо юу гэжэ хэлэгдэнэб гэхэдэ: „ойдоо 2 миллион тухай европейскэ зонтой аад, 8 миллион тухай африканецууд, индийцүүд ба бусад ондоо яһанай арадуудһаа бүридэһэн Урда-Африкада эдэ ондоо яһанай арад зондо үндэһэ яһанай илгаа гаргаха шэрүүн хатуу гүрим тогтоолдохой. Тэрэнь хадаа „доодо түрэлэй улад“ гэжэ гитлеровецүүдэй тоотолог тиимэ зондо тогтоогдоһон еһо гүримдал адли ерхүү байна“ гэнэ.

Индийцүүд болбол нэгэ провинциһаа нүгөөдэдэнь сүлөөтэйгөөр нүүжэ ошохо эрхэгүй хаһагдаһан, түмэр харгыгаар, трамвайнууд соо, авто усуудта европеецүүдтэй хамта ябахагүй гэжэ хориглоһон байна. Тэдэнние мэргэжэлтэй хүдэлмэри идэ оруулнагүй. Хүдэлмэришэн индийцэн нэгэ недели соо олоһон олзынь тон ба али салин абадаг европейскэ хүдэлмэришэнэй нэгэ үдэрэйнь хүлһэнһөө дээшэ гарахагүй байна. Урда-Африканска Союзай правительствоор байгуулагдаһан айхабтар ехэ шуугаа гараһан тэрэ „тусхай һуурин“ нүүдтэ ойдоо 7677 индийскэ хүүгэд һурааха [illegible]. Индийцүүдэй дээдэ һургуулитай болохо гээшэнь ябашье хүсэлдэхын аргагүй байха юм. Университедтэ ойдоо [ор]оһон баян-индийцүүдшье хэдэ хэдэн дисциплинэнүүдые шудалха аргагүй байдаг. Бүри 1941 ондо индийскэ үхибүүдтэ техническэ колледж (һургуули) эмхидхэжэ байгуулхын тула индийцүүд өөһэдөө мүнгэ оруулһан, тэрэнь мүнөө хүртэр байгуулагдаагүй.

Индийскэ зоной ажаһуудал байрынь айхабтар муу байлгаанаһаа [илгаа]һахын аргагүй. Тэрээн дээрэһээ ко, хүн зон олоор үхэнэ. Жэшээнь Натализда 100 мянган европеецүүдһээ 32 хүн үхэдэг байхадынь, мянган европейскэ бэшэ зонһоо 400 үхэдэг жэшээтэй.

Энэ оной март һара соо абтаһан Урда-Африкада гетто хуули гэжэ бөөрэнэ ледээд индийскэ зониие [илгаа]ргагүй муу байдалтай болгоһон хуулиие тэрэниие буруушааха ябадал дэл... Тиихэдэнь Урда-Африканска Союзай правительство 1500 гаран индийцүүдые арестовалһан байгаа.

Урда-Африкада байгаа индийцүүдэй ажаһуудалынь ямар аргагүй һайн [бэшэ]жэ Урда-Африканска Союзай түлөөлэгшэдэй худал лаар хэлэжэ һүүс [һэргэлэ]ниие буруушааха гашуудалта ушар... доромтанууд иимэ байна гээшэ. Худал юумые хүнэнээр ба бүдүүнээр зохёошод алдарша барилдаа.

ЗАҺАБАРИ

Манай газетын декабриин 1-ай номерой 3-дахи нюурта толилогдоһон хандалга соо Хадагайн [гэжэ] ба үдэрһөө үдэртэ хүсэндэнь [хүр]жэ (дээрэһээ 10-дахи мүртэ), [ал]столодгоор—112 процент (дээрэһээ 17-дохи мүртэ) гэжэ заһажа уншаха хэрэгтэй. Тэрэ мехлесопункт нэрые буруугаар бэшэһэн В. Гаминовта хэмжээ абтаба.

Харюусалгата редактор
Ц. Д. ДАМДИНЖАПОВ

РЕДАКЦИИН АДРЕС: г. Улан Удэ, ул. Ленина 26. ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС. Улан-Удэ Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: ответ. редактора—23. АТС—1-80; зам. редактора — 23. ответ. секретаря—3-23; отделов: партийной и комсомольской жизни, сельского хозяйства — 3-23 (2 зв.), культуры и быта, промышленности и транспорта — 4-52; писем трудящихся, внутренней информации и переводов—4-52 (2 зв.); об'явлений — 2-64 (2 зв.)

Н—00755. Типография Государственного газетного издательства при Совете Министров БМАССР. тираж 10.000